

KATEDRA-VERSENY

A KATEDRA-VERSENYEK
FŐ SZERVEZŐJE

A verseny fő támogatói:
a Szlovák Köztársaság Oktatási
Minisztériuma, Lilium Aurum
Könyv- és Lapkiadó és Dunaszer-
dahely Város Önkormányzata

Realizované s finančnou podporou Fondu
na podporu kultúry národnostných menšín

Társszervezők:
Katedra szerkesztősége

További, a versennyel kapcsolatos információk: www.katedra.sk, katedra.szerkesztoseg@gmail.com

KATEDRA MATEMATIKAVESENÝ

ROVATVEZETŐ: RNDR. HORVÁTH GÉZA, horvath.geza@slovanet.sk

AZONOSÍTÓ SZÁM: 2019001

Tisztelt Kollégák, kedves Versenyzők!

A Katedra huszonegyedik matematikaversenye véget ért. A Gútán és Rozsnyón tartott elődöntők eredményei alapján a felkészítő tanárok 116 tanulóat neveztek be az országos döntőbe, közülük 99-en vettek részt a dunaszerdahelyi zártkörű versenyen. Az 1. forduló feladatait *Károlyi Károly* (Bátaszék), a 2. forduló feleletválasztós feladatokat *Horváth Géza* állította össze. A négy tanteremben nyolc pedagógus teljesített terem-ügyeletet: *Varga Eleonóra* (Febári), *Mondok Árpád* (Felsőszeli), *Takács Zsuzsa* (Galánta), *Óri Márta* (Gúta), *Holocsi József* (Gúta), *Lejko Edit* (Kassa), *Schiller Veronika* (Perbete) és *Csalava Gizella* (Szentpéter). Az ötödikesek feladatlistájának javítását *Kocsis János* (Hetény) és *Kanyicska Anikó* (Kürt); a hatodikosokéit *Könözi Éva* (Szögyén), *Tar Myrtil* (Zseliz) és *Mázik László* (Komárom); a hetedikeseikéit *Csölle Teréz* (Dunaszerdahely), *Nagy Gabriella* (Ipolynyék) és *Mázik Zsuzsa* (Komárom); a nyolcadikosokéit *Kiss Szilvia* (Dunaszerdahely), *Lami Zsuzsanna* (Komárom) és *Szabó Magdaléna* (Vágsellye); a kilencedikesekéit *Szlanicska Kornélia* (Komárom), *Simon Márta* (Komárom) és *Bajcsi Barnabás* (Lakszakállas) vállalta. A versenyzők a második forduló után a Corvus-csoport csillagászati előadásán vettek részt. A foglalko-

zást most is nagy érdeklődés kísérte. Az országos döntő – ahogy már tavaly is – idén is egy napos volt. A döntőt péntek reggel *Hodossy Gyula*, a Katedra Alapítvány igazgatója, a péntek esti eredményhirdetést pedig *Horváth Géza*, a matematikaverseny szervezője és a Katedra Alapítvány nevében *Fibi Sándor* nyitotta meg. A levelező fordulókat *Kiss Szilvia* (Dunaszerdahely) és *Bajcsi Barnabás* (Lakszakállas) értékelte.

A döntő első fordulójában legfeljebb 35, a második fordulóban 17,65, tehát a két fordulóban együtt 52,65 pontot lehetett szerezni. (Mivel a 9. osztályosok II. fordulójának egyik feladata hiányos szöveggel jelent meg, és ezt a feladatot törölni kellett, ott a második fordulóban legfeljebb 16,18 pontot lehetett szerezni. Ezért a kilencedikeseknél az elérhető pontszám **51,18** volt.) A verseny **abszolút győztese** a hatodikos **Baráth Anna (Komárom, MuAI)** lett.

Az 5–8. osztályos I. díjas versenyzőknek, amennyiben eredményesek lesznek a levelező fordulókból, a 2019/2020-as tanévben, tehát a 25. Katedra Matematikaversenyen nem kell részt venniük az elődöntőn, „egyenes ágon” kerülnek a döntőbe.

A KATEDRA MATEMATIKAVESENÝ ORSZÁGOS DÖNTŐJÉNEK FELADATSORAI

I. FORDULÓ

Összeállította: Károlyi Károly [Bátaszék]

5. OSZTÁLY

1. Kati a születésnapjára kapott egy tábla csokoládét. A tábla szélein lévő összes szeletet letörte, és a kistestvérének adta. Így neki 12 szelet csokoládé maradt. Hány szelet csokoládét adhatott a kistestvérének?

2. Írjunk műveleti jeleket és zárójeleket a megadott számjegyek közé úgy, hogy az egyenlőségek igazak legyenek! (Elég minden esetben egy megoldást mutatni.)

$$\begin{aligned} 1 &= 1 \quad 2 \quad 3 \\ 2 &= 1 \quad 2 \quad 3 \quad 4 \\ 3 &= 1 \quad 2 \quad 3 \quad 4 \quad 5 \\ 4 &= 1 \quad 2 \quad 3 \quad 4 \quad 5 \quad 6 \\ 5 &= 1 \quad 2 \quad 3 \quad 4 \quad 5 \quad 6 \quad 7 \\ 6 &= 1 \quad 2 \quad 3 \quad 4 \quad 5 \quad 6 \quad 7 \quad 8 \\ 7 &= 1 \quad 2 \quad 3 \quad 4 \quad 5 \quad 6 \quad 7 \quad 8 \quad 9 \end{aligned}$$

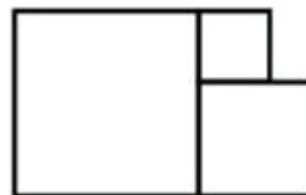
3. Három szabályos dobókockát helyeztünk az asztalra úgy, hogy a három kocka felső lapjain lévő pöttyök számát összeszorozva 24-et kapunk. Mennyit kapunk, ha a kockák alsó, az asztallapon lévő oldalain lévő pöttyök számát szorozzuk össze? (A szabályos dobókocka lapjai 1-től 6-ig pöttyözöttek, és a szemközti lapokon lévő pöttyök száma összesen 7.)

4. Egy családban a két gyerek (Éva és Pista) életkorának összege 27 év. A két szülő és a két gyerek együtt 100 éves.

a) Hány éves az apa, ha 3 évvel idősebb az anyánál?

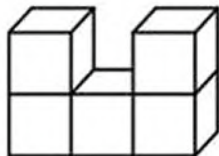
b) Hány éves Éva, ha 6 évvel ez előtt kétszer annyi idős volt, mint Pista?

5. Liza 3 darab, különböző méretű négyzetlapból, amelyek oldalhossza centiméterben mérve egész szám, az ábrán látható alakzatot rakta ki. Mekkora lehet a teljes alakzat (külső) kerülete, ha a legnagyobb négyzet oldalhossza 6 cm?

1. Lacinak van 40 darab 1 eurós pénzerméje, ezeket 6 darab borítékba rakta úgy, hogy minden borítékba különböző összeg került. A borítékokat lezárta, és ráírta a bennük lévő pénz értékét. Hogyan kellett a pénzerméket a borítékba raknia, ha a borítékok segítségével, azok felbontása nélkül 1-től 40 euróig bármilyen összeget ki tudna fizetni?

2. Az ábrán látható testet öt egyforma kiskockából raktuk össze. Mennyi a test felszíne és térfogata, ha egy kocka felszíne 54 cm^2 ?

3. Hányféleképpen választhatunk ki két különböző 20-nál kisebb pozitív egész számot úgy, hogy a szorzatuk osztható legyen 10-zel?

4. Egy téglalapot két egyenes vágással egyforma részekre vágunk szét. Hány négyzetcentiméter lehet az eredeti téglalap területe, ha a darabok mindegyike egy-egy 8 cm oldalhosszúságú négyzet?

5. Ernő számológép segítségével kiszámolta a $1 + 2 + 3 + \dots + 15$ összeget, de figyelmetlen volt, és néhányszor az összeadás gomb helyett a kivonás gombot nyomta meg. Így a helyes megoldás helyett annak a harmadát kapta eredményül. Mennyi lett volna a helyes összeg, és legalább hányszor nyomta meg Ernő a kivonás gombot a számolása során?

7. OSZTÁLY

1. Egy számsorozat első tagja 3, a második tagja 4. A további tagokat úgy képezzük, hogy a megelőző két tag szorzatát elosztjuk 5-tel, és vesszük a maradékot.

- Mi ennek a sorozatnak a 2019. tagja?
- Mennyi az első 2019 tag összege?

2. Bence sok egyforma kis fehér kockából egy nagy tömör kockát állított össze, és annak mind a 6 oldalát pirosra festette. Huncut Hugó szétszedte a nagy kockát kis kockákra, és eltette azokat, amelyeknek három lapja is piros volt. Ezután Bence a megmaradt kockákból egy nagy tömör téglatestet állított össze, és annak minden lapját kékre festette. Huncut Hugó a téglatestet is szétszedte, és eltette az összes olyan kockát, aminek volt kék színű lapja. Bencének így 11 kis kockája maradt. Hány kis kockája volt Bencének eredetileg? Ezek közül hánynak lett pirosra festve legalább az egyik lapja?

3. Az $ABCD$ téglalap AB oldalának felezőpontja F , BC oldalának B -hez közelebbi harmadolópontja H . A DFH háromszög területe 5 cm^2 . Mekkora a téglalap területe?

4. Egy háromjegyű számból két négyjegyű számot készítünk úgy, hogy a szám elé, illetve mögé egy 5-ös számjegyet írunk. A kapott két négyjegyű szám különbsége 3996. Melyik lehet ez a háromjegyű szám?

5. Az ABC egyenlő szárú háromszög C csúcsnál lévő szárszöge harmada az alapon fekvő szögeknek. Osszuk három egyenlő részre az A csúcsnál lévő szöget! A szögharmadoló egyenesek a CB oldalt a D és E pontokban metszik. Hányféleképpen választhatunk ki hármat az A , B , C , D és E pontok közül úgy, hogy azok egyenlő szárú háromszöget alkossanak?

8. OSZTÁLY

1. Hányféleképpen választható ki a 24-től 37-ig tartó pozitív egész számok közül három különböző úgy, hogy az összegük 3-mal osztható legyen?

2. Hány olyan háromjegyű szám van a tízes számrendszerben, amely legfeljebb két különböző számjegyet tartalmaz?

3. Állítsuk elő a 165-öt egymást követő pozitív egész számok összegeként! Gyűjtsünk minél több megoldást!

4. Egy egyenlő szárú háromszögben két külső szög nagyságának összege 230° . Mekkora a háromszög belső szögei?

5. Egy négyszöget annak egyik átlója két egyenlő szárú derékszögű háromszögre bontja. Hány fokos lehet egy ilyen négyszög valamennyi szöge?

9. OSZTÁLY

1. Egy számsorozat első tagja 42. A következő tagokat úgy kapjuk meg, hogy a megelőző tagban a tízesek helyén álló számjegyből (amennyiben a szám egyjegyű lenne, akkor ezt 0-nak tekintjük) kivonjuk az egyesek helyén álló számjegyet, majd az így kapott különbség (amely negatív is lehet) kétszeresét kivonjuk az előző tagból. Így a sorozat második tagja $42 - 2 \cdot (4 - 2) = 38$, a harmadik tagja $38 - 2 \cdot (3 - 8) = 48$.

- Mennyi a sorozat 9. tagja?
- Mennyi a sorozat 2019. tagja?

2. Dóra összeadta a természetes számokat 1-től 2018-ig, az összeget megduplázta, majd hozzáadott 2019-et. Mutassuk meg, hogy az így kapott szám négyzetszám!
3. Jóska összeadta egy konvex sokszög összes belső szögének nagyságát, de a számolásnál hibát vétett, mert az egyik szöget kifejejtette az összeadásból. Összeként így 2019-et kapott.
- Milyen nagy volt az a szög, amit Jóska kifejejtett az összeadásból?
 - Hány átlója van összesen annak a sokszögnek, amiben Jóska a szögeket összeadta?
4. Az $ABCD$ négyzet AB oldalára befelé egy szabályos háromszöget szerkesztünk, amelynek harmadik csúcsát E -vel jelöljük. A négyzet AC átlója a háromszög EB oldalát az F pontban metszi. Igazoljuk, hogy $CE = CF$!
5. Szabi egy táblára felírta 1-től 2019-ig a pozitív egész számokat. Ez után egy lépésben kiválaszt néhány számot, aminek az összege osztható 5-tel, ezeket letörli, és egyetlen számot ír fel újonnan a táblára, amelynek értéke a letörölt számok összegének ötödrésze. Elképzelhető-e, hogy valahány ilyen lépés után a táblán csupán egy 1-es szám maradjon?

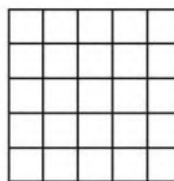
A KATEDRA MATEMATIKAVESENY ORSZÁGOS DÖNTŐJÉNEK FELADATSORAI

II. FORDULÓ

Összeállította: Horváth Géza

5. OSZTÁLY

1. Hány különböző négyjegyű kódszám állítható elő az 1, 2, 3, 4, 5 számjegyekből, ha a számjegyek ismétlődhetnek?
(A) 125 (B) 250 (C) 500 (D) 625 (E) 1000
2. Hány olyan különböző kétjegyű szám van, amelyből számjegyei összegét kivonva egy 1-re végződő számot kapunk?
(A) 9 (B) 10 (C) 18 (D) 20 (E) 29
3. A MATEK szóban minden betű más számjegyet jelöl. Számjegyei csökkenő sorrendben követik egymást. A szomszédos számjegyek különbsége minden esetben 2. Leírjuk az összes ilyen számot. Legfeljebb mennyi lehet az egy-egy számot alkotó öt számjegy szorzata?
(A) 0 (B) 20 (C) 25 (D) 945 (E) 15120
4. Hány négyzet van az ábrán?
(A) 25 (B) 26 (C) 30 (D) 55 (E) 125

5. Megkerestük az összes olyan ötjegyű számot, amelyek számjegyei egymást növekvő sorrendben követő szomszédos számjegyek. (A legkisebb ilyen szám a 12345.) Mennyi az összes ilyen szám összege?
(A) 61725 (B) 116046 (C) 172835 (D) 240726 (E) más
6. Hányféle számjegy kerülhet a \square helyére, hogy az $129\square \cdot 7$ szorzat maradék nélkül osztható legyen 6-tal?
(A) nincs ilyen (B) 1 (C) 2 (D) 3 (E) 4
7. A 2, 0, 1, 9 számkártyákból kirakjuk az összes, nem 0-val kezdődő négyjegyű számot. Hány lesz ezekből páros?
(A) 2 (B) 4 (C) 6 (D) 8 (E) 10
8. Az 5965-öt ezresekre, százásokra, majd tízesekre kerekítjük. Mennyi a három kerekített érték összege?
(A) 16860 (B) 17870 (C) 17960 (D) 17970 (E) 18000
9. A varázslók bálján Hókuszpók egy kosár áfonyát nyert. A nyereség felét Vilinek, az inasának ajándékozta, a maradék felét pedig Sziamiaúnak adta. Hány szem áfonyát nyert összesen Hókuszpók, ha az így megmaradt 70 szem a törpöknek ajánlotta fel?
(A) 70 (B) 140 (C) 210 (D) 280 (E) 350
10. Egy autóversenyző 159 km t tesz meg óránként. Hány perces út van még neki hátra a 954 km-es távból, ha már 3 órát autózott?
(A) 3 (B) 18 (C) 108 (D) 180 (E) 1080
11. Frédi és Béni egyszerre indult el az úton egymással szemben. A közöttük levő 30 km-es távot Frédi 5 óra alatt, Béni 6 óra alatt tette meg. Hány kilométer volt a távolság közöttük 2 óra gyaloglás után, ha közben egyikük sem lassított vagy gyorsított, és folyamatosan közeledtek egymás felé?
(A) 6 (B) 8 (C) 11 (D) 19 (E) 22
12. Az ábrán látható négyzet minden mezőjébe az 1; 2; 3 számok valamelyikét írjuk be úgy, hogy soronként és oszloponként pontosan egy darab legyen mindegyikből. Mennyi a *-gal megjelölt négyzetekbe írt számok szorzata?

1		*
*		1

- (A) 2 (B) 3 (C) 6 (D) 9
(E) Ezekből az adatokból nem lehet meghatározni.

- Egy négyzet oldalainak hosszát 1 cm-rel megnöveljük. Hány cm-rel nő a négyzet kerülete?
(A) 1 cm-rel (B) 2 cm-rel (C) 4 cm-rel (D) 8 cm-rel
(E) Csak akkor tudnánk megmondani, ha ismernénk a négyzet oldalának hosszát.
- Két természetes szám összege 30. Az egyik a másiknak egész számú többszöröse. Az alábbiak közül melyik nem lehet a kisebbik szám?
(A) 1 (B) 2 (C) 3 (D) 4 (E) 5
- Egy szám kétszeresének és felének összege 85. Mennyi a szám ötszöröse?
(A) 34 (B) 150 (C) 170 (D) 212,5 (E) 425
- Keresd meg azt a két számot, amelyek különbsége a lehető legkevesebb, szorzata pedig 180. Mennyi az összegük?
(A) 27 (B) 28 (C) 29 (D) 36 (E) 41
- A négy legkisebb kétjegyű (páronként különböző) összetett szám legkisebb közös többszöröse:
(A) 420 (B) 1680 (C) 8580 (D) 17160 (E) 25200
- Négy egymást követő természetes szám összege 398. Mennyi a legkisebb és a legnagyobb szorzata?
(A) 199 (B) 9800 (C) 9898 (D) 9900 (E) 10100
- Egy háromszög legnagyobb belső szöge 6-szor akkora, mint a legkisebb belső szöge, a középső pedig 3-szor akkora, mint a legkisebb. Hány fokal a legkisebb belső szög?
(A) 10 (B) 15 (C) 18 (D) 24 (E) 36
- A 2, 4, 5, 6 számkártyákból kirakjuk az összes lehetséges négyjegyű számot. Hány lesz közülük 4-gyel osztható?
(A) 8 (B) 10 (C) 12 (D) 16 (E) 18
- A sorban háromszor annyian állnak mögöttem, mint előttem. A sorban összesen 45-en állunk. Hányadik vagyok a sorban?
(A) 11. (B) 12. (C) 13. (D) 33. (E) 34.
- Ha 1 garas 11 fabatkát ér, és 1 fabatka 21 fityingt, akkor az alábbiak közül melyik ér legtöbbet?
(A) 10 garas, 160 fabatka, 51 fityint
(B) 271 fabatka
(C) 100 fabatka 3620 fityint
(D) 5699 fityint
(E) 22 garas
- Egy sokszög kerülete 158 cm. Az oldalak mérőszámai hármassával csökkenő sorozatba rendezhetők. A leghosszabb oldal 44 cm. Hány oldalú a sokszög?
(A) 3 (B) 4 (C) 5 (D) 6 (E) 7
- A $2049 - 12 : 3 \cdot 7$ művelet sor eredménye:
(A) 97 (B) 2021 (C) kb. 2048,4 (D) 4753 (E) más

7. OSZTÁLY

- Az alábbi számok közül melyiknek van a legtöbb osztója?
(A) a 48-nak (B) a 135-nek (C) a 143-nak (D) a 147-nek (E) a 225-nek
- Három természetes szám aránya 4 : 5 : 6. Legfeljebb mennyi lehet a három szám összege, ha ez az összeg háromjegyű?
(A) 975 (B) 990 (C) 995 (D) 996 (E) 999
- A téglalast éleinek cm-ben adott mérőszámai egész számok, de egyik éle sem 1 cm. Térfogata 2717 cm³. Hány cm² a téglalast felszíne?
(A) 43 (B) 86 (C) 172 (D) 599 (E) 1198
- A 6***7 kifejezésben számjegyeket írunk a *-ok helyére úgy, hogy bármely három egymást követő számjegy összege 20 legyen. Mennyi az így kapott hat számjegy összege?
(A) 33 (B) 40 (C) 53 (D) 80 (E) Ezekből az adatokból nem lehet meghatározni.
- A 20192019 számnak összesen 16 osztója van. Ezek közül négy háromjegyű. Mennyi ennek a négy háromjegyű osztónak az összege?
(A) 840 (B) 1029 (C) 1303 (D) 1440 (E) 3048
- Egy iskolában a tanulók 60%-a alsós. A felsősök 45%-a fiú. A felsős lányok 50%-a sportol. Hány tanulója van az iskolának, ha 99 felsős sportoló lány jár ide?
(A) 198 (B) 360 (C) 540 (D) 900 (E) Nincs megoldása a természetes számok körében.

7. A $\overline{2}, \overline{0}, \overline{1}, \overline{9}$ számkártyákból kirakjuk az összes, nem 0-val kezdődő négyjegyű számot. A kirakható számok közül hány lesz 4-gyel osztható?
 (A) 4 (B) 6 (C) 8 (D) 10 (E) 12
8. Hány olyan törzslakú (tovább már nem egyszerűsíthető) tört van, amelyek számlálója és nevezője is egyjegyű szám, de ezek egyike sem 1, ha a tört értéke kisebb 1-nél?
 (A) 10 (B) 15 (C) 19 (D) 28 (E) 38
9. Egy téglalap cm ben adott oldalainak mérőszámai egész számok, és mérőszámaik aránya 2 : 7. Megkeressük az összes olyan téglalapot, amelyek területének mérőszáma háromjegyű. Hány cm^2 ezeknek a területeknek az összege?
 (A) 2600 (B) 2660 (C) 2786 (D) 3794 (E) 3920
10. Egy áru árát 30%-kal emelték, majd az így kapott árat 20%-kal csökkentették. Hogy változott az ár a kétszeres változtatás eredményeként az eredetihez képest?
 (A) 4%-kal nőtt
 (B) 6%-kal nőtt
 (C) 6%-kal csökkent
 (D) 10%-kal nőtt
 (E) 16%-kal csökkent
11. Hány százaléka egy szám fele a szám $\frac{3}{4}$ -ének?
 (A) $3\frac{1}{3}$ (B) 37,5 (C) 50 (D) $6\frac{2}{3}$ (E) 75
12. Egy konvex sokszögnek 6-szor annyi átlója van, mint oldala. Hány oldalú a sokszög?
 (A) 11 (B) 13 (C) 15 (D) 17 (E) 19

8. OSZTÁLY

1. Mennyi az $\left(1\frac{1}{4} - \frac{4}{5}\right) : \left(\frac{5}{6} - \frac{6}{5}\right)$ eredménye?
 (A) -1 (B) $-1\frac{5}{2}$ (C) $-\frac{3}{200}$ (D) +1 (E) $1\frac{5}{2}$
2. Két prímszám összege 2019. Hány osztója van a két szám szorzatának?
 (A) 2 (B) 3 (C) 4 (D) 5 (E) 6
3. Ákos felírt egy pozitív egész számot a táblára. Bence ezt a számot megszorozta 55-tel. Mennyi nem lehet a szorzat számjegyeinek összege?
 (A) 9 (B) 11 (C) 13 (D) 16 (E) 17
4. Ha egy kocka élét 1 cm-rel növeljük, a térfogata 397 cm^3 -rel nő. Hány cm^3 az eredeti kocka térfogata?
 (A) 1000 (B) 1331 (C) 1444 (D) 1728 (E) 2197
5. Melyik szám áll a számegyenesen a $-\frac{1}{2}$ -től és az $\frac{1}{4}$ -től ugyanakkora távolságra?
 (A) $-\frac{1}{8}$ (B) $\frac{1}{4}$ (C) $\frac{1}{3}$ (D) $\frac{3}{8}$ (E) $\frac{1}{2}$
6. Az alábbi öt egyenletből négynek ugyanaz a gyöke. Melyiknek más a gyöke, mint a többinek?
 (A) $3x + 11 = x + 5$
 (B) $6x + 22 = 2x + 10$
 (C) $6x + 11 = 2x + 5$
 (D) $8x - 9 = 5x - 18$
 (E) $3x + 13 = x + 7$
7. Három érmével dobunk. Mennyi a valószínűsége annak, hogy legalább két fejet dobunk?
 (A) $\frac{1}{9}$ (B) $\frac{1}{8}$ (C) $\frac{3}{8}$ (D) $\frac{1}{2}$ (E) $\frac{5}{8}$
8. Egy hasábnak összesen 70 átlója van. (Lapátlók és testátlók együttvéve.) Hány oldalú a hasáb?
 (A) 3 (B) 4 (C) 5 (D) 6 (E) 7

9. Egy kertész 180 m^2 -en zöldségféléket, 315 m^2 -en kenyérgabonát, 405 m^2 -en pedig kukoricát termel. Kördiagrammal szeretnénk szemléltetni ezeket a területeket. Hány fok annak a körcikknek a középponti szöge, amely a kenyérgabona területét szemlélteti?
 (A) 35 (B) 45 (C) 72 (D) 126 (E) 162
10. Egy paralelogramma alapú hasáb e alapéle 10 cm , f alapéle 8 cm , a paralelogramma e alapéléhez tartozó magassága 6 cm , a hasáb magassága pedig 12 cm . Hány cm^3 a hasáb térfogata?
 (A) 432 (B) 576 (C) 720 (D) 960 (E) 5760
11. Az alábbi törtek közül melyiknek a legnagyobb az értéke?
 (A) $\frac{699999999}{1299999999}$ (B) $\frac{69999999}{129999999}$ (C) $\frac{7}{13}$ (D) $\frac{700000001}{1300000001}$ (E) $\frac{70000001}{130000001}$

12. Hány olyan tört van a $\frac{4}{5}$ és az $\frac{5}{4}$ között, amelyek törzsalakjában a számláló egy egyjegyű szám?
 (A) 0 (B) 1 (C) 2 (D) 3 (E) 4

9. OSZTÁLY

1. Mennyi a $(\sqrt{2} + 1)^2 \cdot \sqrt{2}$ művelet sor eredménye?
 (A) $2 + \sqrt{2}$ (B) $9 \cdot \sqrt{2}$ (C) $3 + 2 \cdot \sqrt{2}$ (D) $3 \cdot \sqrt{2} + 4$ (E) $\sqrt{6} + 2 \cdot \sqrt{2}$
2. A 12 cm átmérőjű kör 60° -os középponti szögéhez tartozó körszeletének területe:
 (A) $6\pi \text{ cm}^2$ (B) $(6\pi - 9 \cdot \sqrt{3}) \text{ cm}^2$ (C) $12\pi \text{ cm}^2$ (D) $(24\pi - 36 \cdot \sqrt{3}) \text{ cm}^2$ (E) $24\pi \text{ cm}^2$
3. Egy téglatest térfogata 525 cm^3 . Egyik éle 15 cm . Hány cm^2 a felszíne, ha a másik két élének mérőszáma is egész szám, de ezek egyike sem 1 cm ?
 (A) 54 (B) 81 (C) 108 (D) 215 (E) 430
4. Két dobókockával dobunk. Mennyi a valószínűsége annak, hogy a két dobott szám szorzata osztható lesz 5-tel?
 (A) $\frac{1}{6}$ (B) $\frac{1}{3}$ (C) $\frac{5}{36}$ (D) $\frac{11}{36}$ (E) $\frac{13}{36}$
5. Hány olyan törzsalakú tört van az $\frac{1}{6}$ és a $2\frac{1}{4}$ között, amelyek számlálója és nevezője is egyjegyű egész szám, ha sem a számláló, sem a nevező értéke nem lehet 1?
 (A) 12 (B) 13 (C) 14 (D) 16 (E) 32
6. Adott öt háromszög három oldalának mérőszámaival. Melyik háromszög nem derékszögű?
 (A) 60, 221, 229
 (B) 96, 247, 265
 (C) 120, 391, 409
 (D) 84, 437, 445
 (E) 120, 219, 241
7. Az alábbiak közül melyik összehasonlítás-sor helyes?
 (A) $2,8284 = 2 \cdot \sqrt{2} = \sqrt{8} = \sqrt{5+3} = \sqrt{5} + \sqrt{3}$
 (B) $2,8284 < 2 \cdot \sqrt{2} = \sqrt{8} < \sqrt{5+3} < \sqrt{5} + \sqrt{3}$
 (C) $2,8284 < 2 \cdot \sqrt{2} = \sqrt{8} < \sqrt{5+3} = \sqrt{5} + \sqrt{3}$
 (D) $2,8284 < 2 \cdot \sqrt{2} = \sqrt{8} = \sqrt{5+3} < \sqrt{5} + \sqrt{3}$
 (E) $2,8284 < 2 \cdot \sqrt{2} < \sqrt{8} = \sqrt{5+3} < \sqrt{5} + \sqrt{3}$
8. Hányszorosa a kocka térfogata a kockába írható (a kockába helyezhető, és a kocka lapjait belülről érintő) gömb térfogatának, ha a gömb sugara r ?
 (A) $\frac{6}{\pi}$ -szoros (B) $\frac{3}{\pi}$ -szoros (C) $\frac{r}{6}$ -szoros (D) $\frac{r}{\pi}$ -szoros (E) $\frac{r}{2}$ -szerese

9. Egy a oldalú négyzet oldalát 2 cm-rel növeljük. Hány cm^2 -rel nő a négyzet területe?

- (A) 4 cm^2 -rel (B) $(4a + 4) \text{ cm}^2$ -rel (C) $(2a + 1) \text{ cm}^2$ -rel (D) $(a + 2)^2 \text{ cm}^2$ -rel (E) $(a^2 + 4) \text{ cm}^2$ -rel

10. Egy kép egyik oldala 30 cm hosszú, a másik oldal hossza ennek $\frac{7}{10}$ -e. A képet egy 1,5 cm széles léccel keretezzük be. Hogy aránylik egymáshoz a képkeret két külső oldala?

- (A) 10 : 7 (B) 11 : 8 (C) 13 : 10 (D) 30 : 21 (E) 88 : 70

11. Mennyi a $\frac{2018}{2019^2 - 2018 \cdot 2020}$ tört értéke?

- (A) 2016 (B) 2017 (C) 2018 (D) 2019 (E) 2020

12. Hány olyan kétjegyű pozitív egész összetett szám van, amelynek a prímtényező felbontásában nincs 5-nél kisebb prímtényező?

- (A) 5 (B) 6 (C) 7 (D) 9 (E) 10

A KATEDRA MATEMATIKAVESENY XXIV. ÉVFOLYAMÁNAK EREDMÉNYLISTÁJA

5. OSZTÁLY

Hely.	Név	Település	Iskola	Felk. tanár	Pontsz.	Díj
1	Kiss Gergely	Dunaszerdahely	SZGYAI	Fülöpi Emőke	41,65	I.
2	Raj Tamara	Zselíz	AI	Tar Myrtil	38,82	I.
3	Molnár Zoltán Dániel	Komárom	Marianum	Balogh Claudia	36,18	I.
4	Kubica Ádám	Galánta	KZAI	Takács Zsuzsa	34,71	II.
5	Gríger Emily Viktória	Kassa	MSGAI	Lejko Edit	34,24	II.
6	Klučka Dominika	Komárom	MuAI	Farnbauer Gyöngyi	29,82	II.
7	Szőcs Eszter	Galánta	KZAI	Takács Zsuzsa	26,59	III.
8	Szlatki Áron	Komárom	MuAI	Farnbauer Gyöngyi	26,53	III.
9	László Barnabás	Gúta	Nagyb.	Herceg Melinda	26,24	III.
10	Szabó Máté	Vágsellye	PPAI	Putera Anikó	25,29	III.
11	Vígh Levente	Felbár	BSLAI	Varga Eleonóra	24,29	III.
12	Koncser Dorina	Szőgyén	CSLAI	Könözi Éva	19,82	
13	Szabó Orsolya	Kassa	MSGAI	Lejko Edit	18,76	
14	Korintus László	Rozsnyó	REAI	Juhász Edit	17,29	
15	Bende Marcell	Vágsellye	PPAI	Putera Anikó	16,29	
16	Gulyás Benedek	Gúta	CMAI	Bese László	15,82	
17	Nagy Gergely László	Gúta	CMAI	Bese László	14,59	
18	Hencz Vivien	Tornalja	KFAI	Csernok Erzsébet	10,35	

6. OSZTÁLY

Hely.	Név	Település	Iskola	Felk. tanár	Pontsz.	Díj
1	Baráth Anna	Komárom	MuAI	Mázik Zsuzsa	50,18	I.
2	Đurčovič Ádám	Komárom	SJG	Horváth Fél Szilvia	47,18	I.
3	Lieskovský Dominika	Vágsellye	PPAI	Szabó Magdaléna	41,18	I.
4	Fekete Ákos	Lakszakállás	AI	Bajcsi Barnabás	40,18	I.
5-6	Koháry Levente	Ipolynyék	BalBAI	Nagy Gabriella	37,71	II.
5-6	Eliáš Simon	Komárom	EöAI	Száraz Attila	37,71	II.

Hely.	Név	Település	Iskola	Felk. tanár	Pontsz.	Díj
7	Melicher Kinga	Dunaszerdahely	SZGYAI	Kiss Szilvia	36,65	II.
8-9	Panyko Áron	Kassa	MSGAI	Lejko Edit	31,71	II.
8-9	Kénesy Dóra	Komárom	MuAI	Mázik Zsuzsa	31,71	II.
10	Eötvös Dávid	Kassa	MSGAI	Lejko Edit	31,65	II.
11	Lelovics Immanuel	Vágsellye	PPAI	Szabó Magdaléna	31,24	II.
12	Polák Ján Michal	Komárom	EöAI	Száraz Attila	30,82	II.
13	Fónod Noémi	Dunaszerdahely	SZGYAI	Kiss Szilvia	30,24	II.
14	Matyó Simon	Nagycétény	AI	Szolár Ferenc	29,71	II.
15	Zink Dóra	Komárom	MuAI	Mázik Zsuzsa	27,71	III.
16	Czedli Krisztián	Lakszakállas	AI	Bajcsi Barnabás	27,18	III.
17	Bödök Levente	Komárom	SJG	Horváth Fél Szilvia	27,06	III.
18	Hodossy Noé	Dunaszerdahely	SZGYAI	Kiss Szilvia	25,29	III.
19	Nagy Dániel	Gúta	Nagyb.	Óri Márta	24,35	III.
20	Nógel Alexa	Nyárasd	AI	Boráros Alica	17,94	
21	Csémy Dávid	Szentpéter	KosJAI	Csémy Petra, Palugyai Á. A.	17,24	
22	Csémy Dániel	Szentpéter	KosJAI	Csémy Petra, Palugyai Á. A.	17,00	
23	Bašternák Dorina	Hetény	TLAI	Kocsis János	16,59	
24	Molnár Bence	Gúta	II. RFAI	Holocsi József	9,35	

7. OSZTÁLY

Hely.	Név	Település	Iskola	Felk. tanár	Pontsz.	Díj
1	Varga Domonkos	Komárom	Marianum	Simon Márta	38,35	I.
2	Vistan Bence	Kassa	MSGAI	Kekeňák Sz., Lejko E.	35,82	I.
3	Bresztyák Jázmin	Szentpéter	KosJAI	Palugyai Á. Adriana	35,29	I.
4	Téglás Dorka	Komárom	MuAI	Kosa Tímea	32,47	II.
5	Kelemen Roland	Naszvad	AI	Miskolczi Melinda	31,00	II.
6	Klemász Diana	Vágsellye	PPAI	Szabó Magdaléna	29,00	II.
7	Balogh Levente	Lakszakállas	AI	Bajcsi Barnabás	28,71	II.
8	Gál Noémi	Ipolyság	PLAI	Bóna Zsolt	28,12	II.
9	Ferenczi Bence	Komárom	SJG	Bukorné Both Emőke	27,35	III.
10	Gregor Vivien Veronika	Vágsellye	PPAI	Szabó Magdaléna	27,18	III.
11	Bíró Izabella	Tornalja	KFAI	Szabó Zita	25,82	III.
12	Hamrák Róbert	Kassa	MSGAI	Kekeňák Sz., Lejko E.	24,24	III.
13	Pákozdi Máté	Hetény	TLAI	Kocsis János	24,18	III.
14	Rigó Benjámín	Gúta	CMAI	Ferenczi Szi Éva	23,59	III.
15	Rózsa Bence	Lakszakállas	AI	Bajcsi Barnabás	23,29	III.
16	Bukor Emőke Zsuzsanna	Komárom	SJG	Bukorné Both Emőke	21,71	
17	Kulacs Kristóf	Lakszakállas	AI	Bajcsi Barnabás	21,65	
18	Nagy Viktória	Gúta	Nagyb.	Óri Márta	21,41	
19	Szabadoš Tímea	Vágsellye	PPAI	Szabó Magdaléna	20,65	
20	Táborská Dominika	Nyárasd	AI	Bohus Zsolt	18,41	
21	Szabó Rebeka	Nyárasd	AI	Bohus Zsolt	18,12	
22	Fatura Brigita	Felsőszeli	SZIAIÓ	Szabó Rozália	17,00	
23	Diallo Adam	Gúta	CMAI	Ferenczi Szi Éva	7,00	

8. OSZTÁLY

Hely.	Név	Település	Iskola	Felk. tanár	Pontsz.	Díj
1	Bajcsi Boglárka	Lakszakállás	AI	Bajcsi Barnabás	45,18	I.
2	Záhorský Orsolya	Ipolyság	PLAI	Kmetyo Anita	42,47	I.
3	Žibrita Rebeka	Gúta	Nagyb.	Herceg Melinda	37,65	II.
4	Lebocz Zsombor	Kürt	AI	Kanyicska Anikó	36,00	II.
5	Slezák Dóra	Komárom	MuAI	Forró Tímea	32,71	II.
6	Szeghy Eszter	Kassa	MSGAI	Kekeňák Sz., Lázár Csilla	31,88	II.
7	Kovács Kristóf	Szőgyén	CSLAI	Könözi Éva	31,18	II.
8	Komlósi Krisztián	Komárom	EöAI	Szlanicska Kornélia	27,71	III.
9	Pešádik Zsófia	Vágsellye	PPAI	Putera Anikó	26,47	III.
10	Balázs Anna Ajnácska	Komárom	MuAI	Forró Tímea	25,71	III.
11	Csémy Pál	Szentpéter	KosJAI	Csémy Petra Paugyai Á. A.	25,59	III.
12	Borvák Barbara	Perbete	AI	Schiller Veronika	24,59	III.
13	Horváth Bálint	Lakszakállás	AI	Bajcsi Barnabás	22,71	III.
14	Zeman Szofia	Rozsnyó	REAI	Badin Valéria	19,71	
15	Blahovics Nándor	Szőgyén	CSLAI	Könözi Éva	16,71	
16	Finta Luca	Vágsellye	PPAI	Putera Anikó	15,94	
17	Porubán Szabolcs	Rozsnyó	REAI	Badin Valéria	14,65	
18	Polgár Sára	Vágsellye	PPAI	Putera Anikó	13,76	

9. OSZTÁLY

Hely.	Név	Település	Iskola	Felk. tanár	Pontsz.	Díj
1	Pleva Levente	Felsőszeli	SZIAIÓ	Szabó Rozália	34,76	I.
2	Szarka Zsófia Bernadett	Vágsellye	PPAI	Szabó Magdaléna	33,76	I.
3	Miskolczi Márk	Naszvad	AI	Gátasi Irén	33,06	I.
4	Szabó Réka	Vágsellye	PPAI	Szabó Magdaléna	32,76	II.
5	Lábodi Philip	Dunaszerdahely	SZGYAI	Vass Szilvia	32,71	II.
6	Simonics Réka	Naszvad	AI	Gátasi Irén	32,53	II.
7	Schiller Bence	Komárom	MuAI	Mázik Zsuzsa	31,59	III.
8	Klepáček László	Komárom	SJG	Lami Zsuzsanna	31,12	III.
9	Doncs Zsombor	Ipolyság	FFKIKI	Gódor Beáta	30,76	III.
10	Kaňuch Flóra Emma	Vágsellye	PPAI	Szabó Magdaléna	30,06	III.
11	Szemes Bálint	Dunaszerdahely	SZGYAI	Vass Szilvia	27,59	
12	Sipos Bence	Komárom	MuAI	Mázik Zsuzsa	23,41	
13	Tóth Ákos	Gúta	CMAI	Révész Szabó Andrea	20,94	
14	Kajan Dóra	Szentpéter	KosJAI	Csalava Gizella	20,24	
15	Viczena Enikő	Szentpéter	KosJAI	Csalava Gizella	19,76	
16	Komlós Zsombor	Dunaszerdahely	KZAI	Kálmán Erzsébet	17,59	

KATEDRA VÁMBÉRY ÁRMIN FÖLDRAJZVERSENY

ROVATVEZETŐ: TÓTH TIBOR, vambery.armin.foldrajzverseny@gmail.com

AZONOSÍTÓ SZÁM: 2019002

VÁMBÉRY ÁRMIN FÖLDRAJZVERSENY ORSZÁGOS DÖNTŐJÉNEK ÉRTÉKELÉSE

Tisztelt Kollégák!

A Vámbéry Polgári Társulás és a Vámbéry Ármin Magyar Tannyelvű Alapiskola közös szervezésében 2019. március 22-én sikeresen lezajlott a XIX. Vámbéry Napok keretén belül a Vámbéry Ármin Földrajzverseny országos döntője, melyre a levelező verseny első tíz helyezettje kapott meghívást. A döntőt nagy izgalommal várta minden csapat és felkészítő tanár, melyre az idei évben is Dunaszerdahelyen, a Vámbéry Ármin Magyar Tannyelvű Alapiskola falai közt került sor.

A versenyzőket és felkészítőiket Domonkos Tímea tanárnő köszöntötte. Az országos döntőn Dobrovits Mihály, a Vámbéry Tudományos Kollégium elnöke mondott nyitóbeszédet, majd Fibi Sándor, a Vámbéry Polgári Társulás választmányának tagja, a zsűri elnöke is bátorító szavakkal, jó tanácsokkal látta el a versenyző diákokat. A megnyitón részt vett Hodossy Gyula, a Vámbéry Polgári Társulás igazgatója, aki évről-évre lehetővé teszi a verseny megszervezését. A rövid köszöntő után a csapatok elfoglalták helyüket és Domonkos Tímea vezetésével megkezdődött a megmérettetés. A küzdelmet a háromtagú zsűri felügyelte, majd értékelte, melynek magam is tagja voltam. A rövid szünet alatt volt időnk a felkészítő tanárokkal egy kis eszmecsere, ötleteltünk, jó tanácsokkal láttuk el egymást a következő évad feladataival kapcsolatban.

Az idei döntő kérdései és feladatai a levelező verseny feladatsoraira épülve álltak össze. A döntő két fordulóból állt, ami négy feladatot ölelt fel. A feladatok vegyesek voltak, minden témakört érintettek a levelező fordulókban. Elsőként egy hosszabb tesztet kellett a versenyző csapatoknak megoldaniuk. A továbbiakban Törökország vaktérképét kellett helyesen kitölteni, valamint képek alapján megállapítani, melyik török világhörökségi helyszínről volt szó. Ez a feladat bizonyult döntő fontosságúnak, mivel alaposan szétrázta az idei nagyon erős mezőnyt. Azonban az alapos felkészülésnek köszönhetően sok csapat magabiztos és felkészült hozzáállásról és hozzáértésről tett tanúbizonyságot a térképismeret és térképhasználat terén. Kis szünet után a második fordulóban különféle fogalmak, helyszínek, személyek bemutatkozásai alapján kellett felismerni, megnevezni, hogy mire vonatkozott a meghatározás. Utolsó feladatként egy kereszt-rejtvényt kaptak a versenyző csapatok, amely nehéz diónak bizonyult még a legfelkészültebbek számára is.

Mialatt a csapatok a feladatokkal küzdöttek, a zsűri már a javítással foglalta el magát. A csapatok kimagasló felkészültségét bizonyítja, hogy az egyes helyezések sorrendjéről csak egy-egy pont döntött. Csak az első helyet megszerző csapat tudott magabiztos előnyre szert tenni a többiekhez képest. A feladatok eredményeként a következő sorrend alakult ki:

He-lyezés	Csapatnév	Csapattagok	Felkészítő tanár	Iskola	Pont-szám
1.	Madárkák	Turányi Réka, Igar Éva, Sikora Tamás	Zahorcsek Mária	Édes Gergely MTNY Alapiskola - Madar	85
2.	R.E.D.	Almási Réka, Antalics Dóra, Kiss Enikő	Kitanovics Beáta	Vámbéry Ármin Alapiskola - Dunaszerdahely	75
3.	Gömöri pajkosok	Badin Álmos Bence, Gyenes František, Timár Máttyás	Pogány Edina	Rozsnyói Református Egyházköz- ség Alapiskolája - Rozsnyó	74
	BartókoSokk	Édes Árpád, Édes Krisztián, Tóth Gergely	Fábrik Annamária	Bartók Béla MTNY Alapiskola - Nagymegyer	74
4.	Kelet lányai	Fercei Andrea, Orémus Ágota, Ucekaj Lara	Lázár Csilla	Márai Sándor MTNY Gimnázium és Alapiskola - Kassa	66
5.	Eötvös bárói	Sipula Gergely, Zács Bence Attila	Simonics Katalin	Eötvös Utcai MTNY Alapiskola - Komárom	65
	Világjárók	Krnčan Veronika, Pásztor Réka, Schmidt Dávid	Gálus Terézia	Juhász Gyula Alapiskola - Léva	65
6.	Ármin és a mókusok	Bedecs Patrik, Kertész Ármin, Lénárt Dóra	Néma Dezső	Széchenyi István Alapiskola és Óvoda - Felsőszeli	63
7.	Komáromi dervisek	Farkas Fanni, Gyuricsek Ákos, Király Réka	Varga Tamás	Jókai Mór Alapiskola - Komárom	54
8.	Föcisták	Édes Réka, Horváth Kitti, Szabó Hanna	Kovács Zsuzsanna	Munka Utcai MTNY Alapiskola Komárom	52

A feladatok sikeres megoldása után finom ebéddel vendégtették meg a résztvevőket az iskola éttermében. Ezt követően került sor a verseny hivatalos kiértékelésére és az ünnepélyes eredményhirdetésre. Fibi Sándor, a zsűri elnökeként értékelte az országos döntő feladatait, megköszönte a versenyző diákoknak és felkészítő tanárainak a felkészülést, a sok energiát és erőfeszítést, majd kihirdette a végeredményt. Minden csapat elismerő oklevélben részesült, értékes ajándécsomaggal, valamint könyvjutalommal és természetesen nem kevés tapasztalattal, élménnyel gazdagodott. Az izgalmas délelőtt-

re és a nagyszerű eredményekre Vámbéry Ármin új, 2018 novemberében leleplezett, egész alakos ülőszobrának koszorúzási ünnepsége tette fel a koronát. Köszöntőt mondott Hájos Zoltán, Dunaszerdahely város polgármestere, ünnepi beszédet mondott Hóvári János nagykövet, turkológus, történész, valamint Zsoldos Péter az Arab-félsziget volt szlovákiai nagykövete. A jelenlévő neves tudósok, keletkutatók, tisztviselők mellett a versenyzők is koszorúikkal és főhajtással tisztelegtek Vámbéry emléke előtt.

TESZT

Oldjátok meg figyelmesen a tesztfeladatokat a levelező fordulók témaköreiből!
Minden jó megoldás egy pontot ér – összesen 30 pont

- 1) Honnan származik Vámbéry Ármin családja?
a) Hamburg b) Bamberg c) Wamberg d) Szentgyörgy
- 2) Hány csillag látható Törökország zászlaján?
a) egy b) kettő c) három d) egy sem
- 3) Mit nevezten a keletiek „keresztény karónak” Vámbéry Ármin írása szerint?
a) ablakot b) ágyat c) széket d) asztalt
- 4) Mi volt eredeti neve Vámbéry Árminnak?
a) Vámbergi Hermann b) Wamber Ernő c) Wamberger Hermann d) Wamber Hermann
- 5) Melyik Törökország legnépesebb települése?
a) Ankara b) Izmir c) Isztambul d) Antalya
- 6) Mikor született Vámbéry Ármin?
a) 1830. március 19. b) 1832. március 19. c) 1832. május 19. d) 1831. március 19.
- 7) Hányadik legnagyobb ország a területe szerint Törökország a világon?
a) 6 b) 16 c) 26 d) 36
- 8) Mi volt Vámbéry Ármin második keleti utazásának végpontja?
a) Persepolis b) Shiraz c) Teherán d) Isfahan
- 9) Hogyan nevezik a nők részére fenntartott, a férfiak számára tiltott, elszigetelt helyet?
a) Szelamlík b) Aivan c) Hárem d) Minder
- 10) Mivel tartotta el a családot Vámbéry Ármin édesanyja Szentgyörgyön?
a) kocsmároskodás b) takarítás c) piócakereskedés d) varrás
- 11) Milyen betegségben szenvedett Vámbéry Ármin hároméves korában, amitől bal lába lebénult?
a) bárányhimlő b) tüdőgyulladás c) kolera d) csípőfájás
- 12) Hogy hívták Vámbéry Ármin mostohaapját?
a) Fleischer b) Kaufmann c) Fleischmann d) Fischer
- 13) Hány éves korukig nevelkedtek a gyermekek Keleten az anyjuk mellett?
a) 2 b) 5 c) 7 d) 10
- 14) Hol kapott Vámbéry Ármin állást 11 éves korában?
a) Dunaszerdahelyen b) Nyéken c) Zsámbokréten d) Kutjevón
- 15) Hol végezte gimnáziumi tanulmányai első két évét?
a) Szentgyörgyön b) Pozsonyban c) Dunaszerdahelyen d) Budapesten
- 16) Mit jelent a Teszbih kifejezés?
a) fésű b) koldustál c) olvasó d) fejsze
- 17) Melyik városban érte Vámbéry Ármint az 1848-49-es forradalom?
a) Bécs b) Budapest c) Dunaszerdahely d) Pozsony
- 18) Melyik családnál házitanítóskodott Vámbéry Ármin Zsámbokréten?
a) Rosenberg b) Petrikovich c) Schweiger d) Grünfeld

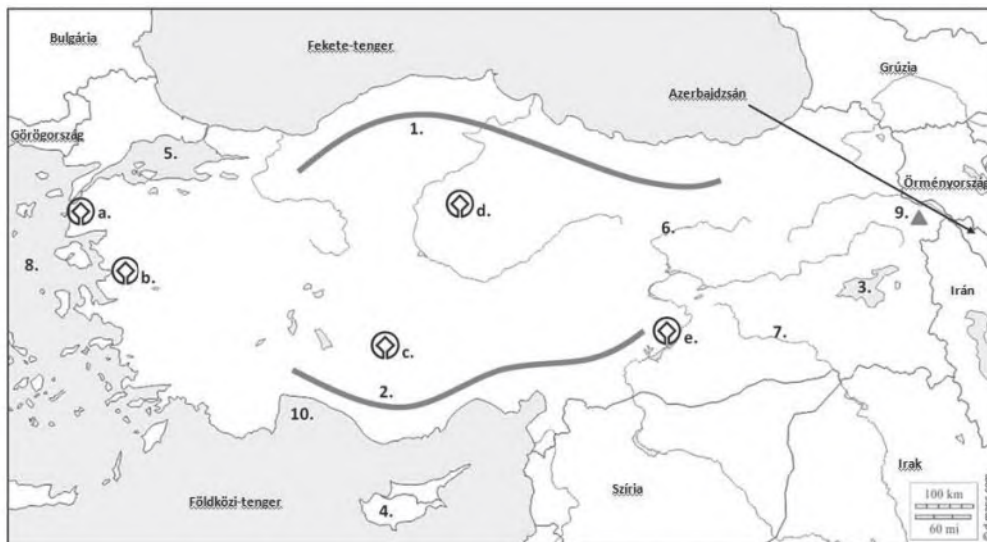
- 19) Mit jelent a Böjük Hanim vagy Bégum kifejezés?
 a) első feleség b) kabát c) hordszék d) fogadási terem
- 20) Melyik a legdrágább utazási mód a karavánokban?
 a) ló b) lógó kosarak c) hordszék d) teve
- 21) Melyik településen kezdett Vámbéry Ármin törökül tanulni?
 a) Kecskemét b) Kutyevó c) Zsámbokrét d) Konstantinápoly
- 22) Melyik kávéházban ismerkedett meg Vörösmarty Mihállal?
) Szegedi b) Orczy c) Café Flamm d) Pilvax
- 23) Kinek a segítségével jutott útlevélhez Vámbéry Ármin első keleti utazásához?
 a) Garay János b) Ballagi Mór c) Hunfalvy Pál d) Eötvös József
- 24) Kihez ajánlotta be Kmetty tábornok Vámbéry Ármint házi tanítónak Konstantinápolyba?
 a) Husszein Daim pasa b) Fuad pasa c) Timur Lenk d) Abdülhamid szultán
- 25) Milyen néven volt ismert Vámbéry Ármin keleten, amit első ottani munkaadójától kapott?
 a) Hadzsi Arminius b) Resid hadzsi c) Resid efendi d) Wamberger Ármin
- 26) Első keleti utazása során melyik intézmény választja levelező tagjává Vámbéry Ármint?
 a) Magyar Földrajzi Társaság b) Magyar Tudományos Akadémia
 c) Royal Geography Society d) Budapesti Királyi Magyar Tudomány-Egyetem
- 27) Hol véste köbe Vámbéry Ármin saját nevét és az „Éljen a magyar” szöveget?
 a) Teherán b) Isfahán c) Shiraz d) Persepolis
- 28) Kit neveznek efindinek keleten?
 a) az írástudókat b) a szenteket c) akik megjárták a mekkai zarándoklatot d) papokat
- 29) Mikor érkezett haza keleti utazásairól Vámbéry Ármin?
 a) 1864. május 29. b) 1864. december 6. c) 1861. július 7. d) 1861. december 15.
- 30) Hol adta ki Vámbéry Ármin első ízben a Közép-ázsia utazások című könyvét?
 a) Budapest b) Bécs c) Párizs d) London

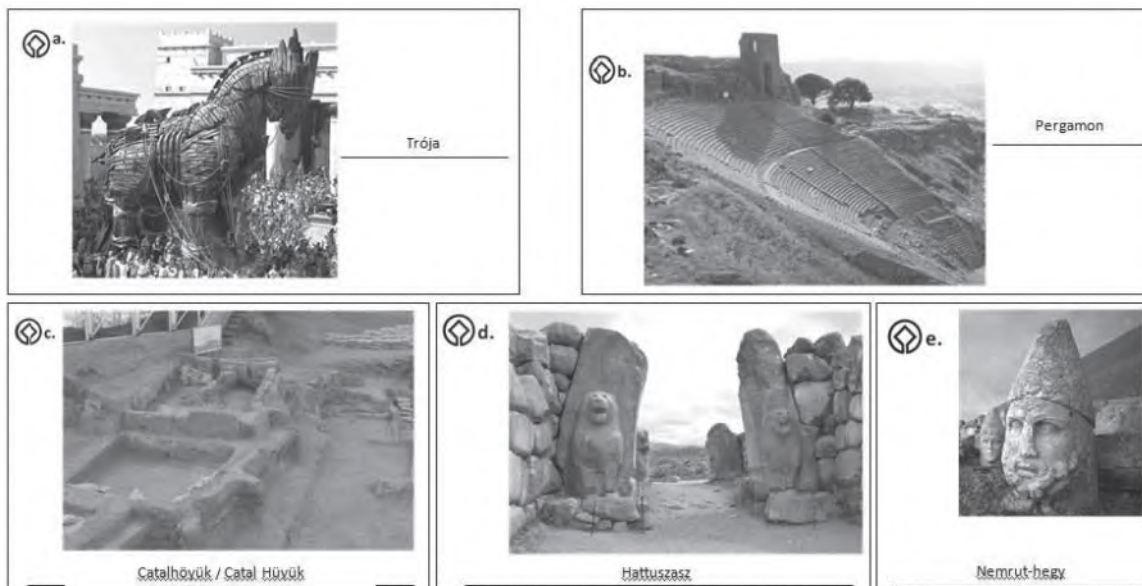
Törökország térképe

Nevezétek meg a bejelölt földrajzi képződményeket, valamint írjátok be a térképre Törökország határait (azt is, ami nincs megjelölve). Nevezétek meg az UNESCO Világörökségi helyszíneit is (segítségül, a könnyebb meghatározás miatt pár képet mellékeltem)!

Minden jó beírás a térképbe egy pontot ér (10 pont), minden jó megfejtés a válaszadó lapon egy pontot ér (10+5=15 pont) – összesen 25 pont

1 – Észak-Anatóliai-hegység (Pontusz-hegység)	6 – Eufrátesz
2 – Torosz-hegység	7 – Tigris
3 – Van-tó	8 – Égei-tenger
4 – Ciprus	9 – Ararát
5 – Márvány-tenger	10 – Antalyai-öböl

Ki vagyok én?

A következő bemutatkozások egy-egy földrajzi fogalmat, természeti, kulturális kincset, Vámbéryvel kapcsolatos személyek, tárgyak és a keleti világhoz fűződő dolgokat rejtenek. Találjátok ki őket!

Minden jó megoldás egy pontot ér – összesen 20 pont

1. Horvátországi város vagyok a Muraközben, hűen őrzöm a Zrínyiek családi fészket. - **Csáktornya**
2. A Vajdaság egyik legkorábbi építészeti emléke vagyok a puszták közepén. - **Aracs puszta templom**
3. Európa legszebb természeti kincse az enyém, tavaim vizében még Wnnetou is megmártózott. - **Plitvicei-tavak**
4. Váramnál Hunyadi János legyőzte a törököket, tiszteletükre minden délben zúgnak a harangok. - **Nándorfehérvár**
5. Magyarország, és később a Monarchia legjelentősebb kikötője voltam, ma Horvátország egyik ékköve vagyok. - **Fiume (Rijeka)**
6. Törökország legnépesebb városa vagyok. - **Isztambul (Konstantinápoly)**
7. A Biblia szerint a csúcson feneklett meg Noé bárkája. - **Ararát**
8. Vulkáni tevékenység alakított ki, kőbe vajt templomaimról lettem híres, ma a világörökség része vagyok. - **Kappadókia (Göreme N.P és Kappadókia sziklatemplomai)**
9. Artemisz istennő templomának adtam otthont, az ókor egyik leggazdagabb városa voltam. - **Epheszosz**
10. Egy városon belül két világrészt válaszok el egymástól. - **Boszporusz**
11. A karavánoknál a polgármester szerepét töltöttem be. - **Karavánbasi (kervanbasi)**
12. Ázsia egyik hegyisége vagyok a Kaszpi-tenger déli partján, lábamnál fekszik Irán fővárosa, Teherán. - **Elborz (Elburz)**
13. A dervisek „hivatalos” tartozéka vagyok, általában bozontos hajzatukat voltam hivatott rendezetté varázsolni. - **Tarak (Száne)**
14. Vámbéry Ármin Isztambulból hajóval érkezett hozzám, majd megkezdte kalandokkal és veszélyekkel teli utazásait Ázsia szárazföldi területei felé. - **Trabzon (Trapezunt)**
15. Vallásos koldusnak, magyarul ajtóban állónak neveznek, igazából szegénységet fogadtam, askétaéletet élő hívő vándor vagyok. - **Dervis**
16. Wamberger Hermann úrnak eszközöltem útlevelet és hajójegyet, mikor Ázsiába szándékozott menni kutatni nemzetünk eredetét. - **Báró Eötvös József**
17. Büszke vagyok, hogy Vámbéry Ármin engem tekint szülővárosának. - **Dunaszerdahely**

18. Vámbéry Ármint támogattam a mozgásban gyermekkorától, ám édesapja sírjánál összetört engem, hogy egy elegánsabb segítőre cseréljen. - **Mankó**
 19. Édesapám kocsmáros volt, hogy segítsen nekem a tanulásban, házitanitót fogadott fel mellém egy 11 éves suhanc szemé-lyében. - **Móricz**
 20. Jó barátja voltam Petőfi Sándornak, vendégül láttam Kecskeméten Wamberger Hermannt is, egyik legismertebb alkotá-som a Toldi trilógia. - **Arany János**

Keresztrejtvény

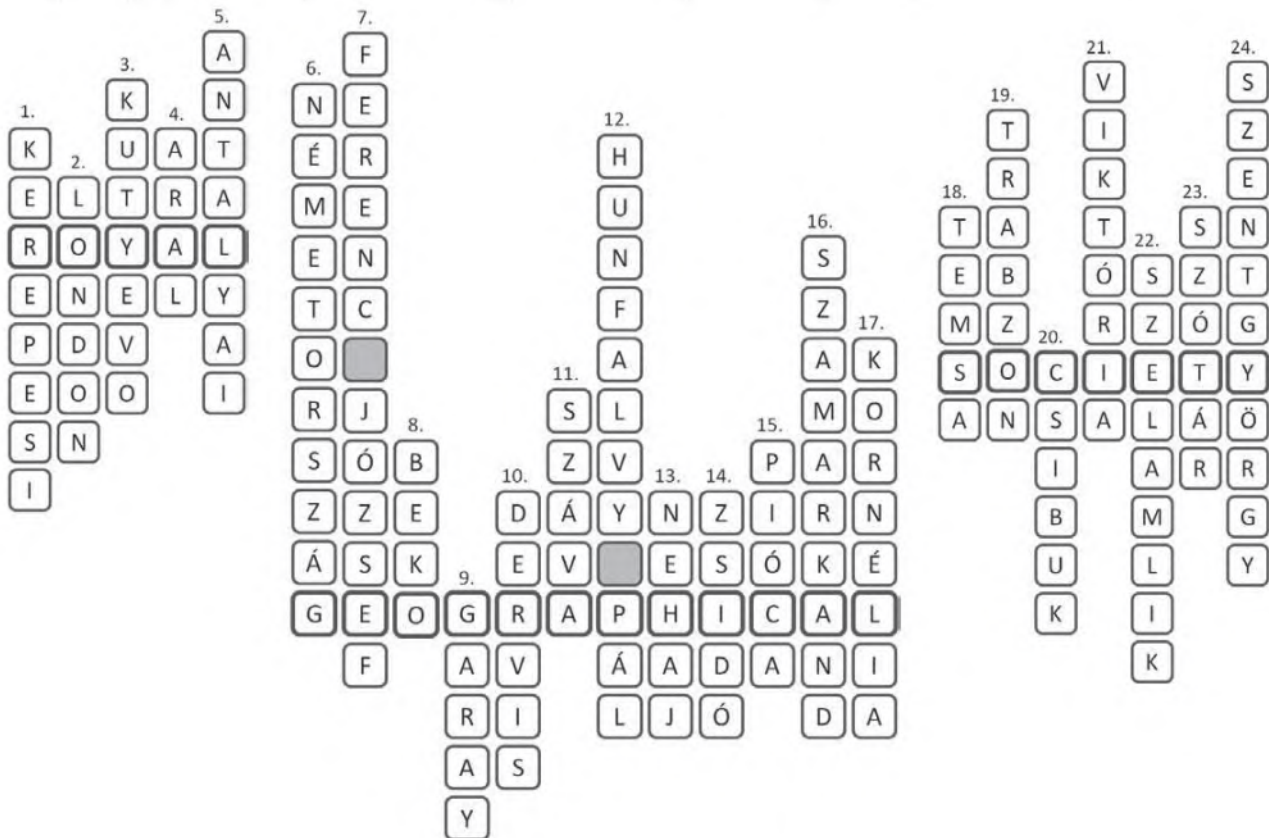
Az alábbi meghatározások alapján oldjátok meg a keresztrejtvény három részét, majd írjátok le, hogyan kapcsolódik az Vámbéry Ármint-hoz!

Minden jó megfejtés egy pontot ér (24 pont) a végső megfejtés egy pontot ér – összesen 25 pont

Meghatározások:

1. Ebben a temetőben találjuk Vámbéry nyughelyét – **Kerepesi**
2. Ebben a városban adott elő Vámbéry elsőként nagy nyilvánosság előtt – **London**
3. Itt kedvelte meg Emília kisasszonyt – **Kutyevó**
4. Hívához közel elterülő nagy tó – **Aral**
5. Öböl Törökország délnyugati részén – **Antalyai**
6. Ma ebben az országban található a település, ahonnan dédapja vándorolt Pozsony közelébe – **Németország**
7. Tőle kap nyelvtanári kinevezést az Egyetemre – **Ferenc József**
8. Ismert török elektronikai márkanév – **BEKO**
9. Ő mutatta be Vörösmarty Mihálynak Vámbéryt – **Garay**
10. Teheránból dél felé vezető útján ilyen embernek öltözve álcázta magát Vámbéry Ármin – **dervis**
11. Délvidék déli határát jelentő folyó – **Száva**
12. A Magyar Földrajzi Társaság egyik jeles alapítója – **Hunfalvy Pál**
13. Délvidék területén, Zengg településen található vár – **Nehaj**
14. Vámbéry családjának vallása – **zsidó**
15. Ezen dolgok árusításával keresete kenyerét családja Dunaszerdahelyen – **pióca**
16. Vámbéry útjának legkeletibb állomása – **Szamarkand**
17. Vámbéry Ármin feleségének keresztnéve – **Kornélia**
18. Török buszmárka – **TEMSA**
19. Konstantinápolyból Perzsia felé Vámbéry ebben a városban száll partra a Fekete-tenger partvidékén – **Trabzon**
20. Egyfajta pipa – eredetileg a törökben a pipa szárát jelenti – **csibuk**
21. Nagy-Britannia uralkodója, aki vendégül látta Vámbéry Ármint – **Viktória**
22. Török fogadási terem - **szelamlík**
23. Első műve – **szótár**
24. Vámbéry Ármin születésének helye – **Szentgyörgy**

Royal Geographical Society – tiszteletbeli tagjául választotta egyedülálló teljesítményéért

KATEDRA TÖRTÉNELEMVERSENY

ROVATVEZETŐ: ANGYAL LÁSZLÓ, tortenelem.katedra@gmail.com

AZONOSÍTÓ SZÁM: 2019003

A KATEDRA TÖRTÉNELEMVERSENY ORSZÁGOS DÖNTŐJE

2019. május 6-án zajlott Dunaszerdahelyen a Katedra Történelemverseny országos döntője. A döntőben azok a csapatok vettek részt, amelyek a levelező fordulókban a legjobb eredményt érték el.

A verseny idén belépett a 21. évfolyamába. Mint ismert, az ország magyar iskoláinak egyik legsikeresebb levelezős tantárgyversenyét az 1997/1998-as tanévben indította újtjára Simon Attila, a Fórum Kisebbségkutató Intézet jelenlegi igazgatója, a Selye János Egyetem Történelem Tanszékének tanszékvezetője, s az első évad témája a honfoglalás és az Árpád-kori Magyarország története volt. Akkor még 7 fordulón át oldották a feladatokat a tanulók, s 26 iskola 360 diákja kapcsolódott be a versenybe. A versenyt rajta kívül még Földes József és Presinszky Ágnes történelemtanárok szervezték 2004-től 2017-ig töretlen lelkesedéssel. Második éve Angyal László tanár, nyelvész látja el a szervezési feladatokat.

Az idei évfolyamba 30 iskola 43 csapata kapcsolódott be, ezzel az idén is az egyik legnépszerűbb tantárgyverseny lett a Katedra-versenyek között. A mintegy 130 tanuló négy fordulóban mérhette össze tudását csapataikkal. A verseny idei témája *Magyarország az első világháborúban (előzményként a dualizmus korszaka), a forradalmak kora és a trianoni döntés* volt, megtartva a folytonosságot az egyes történelmi időszakok között.

A verseny azt a célt volt hivatott maga elé kitűzni, hogy a diákok és a tanárok együttesen tárják fel a választott történelmi korszak eseményeit.

A döntőben a legjobb 15 csapat vett részt, s a következő iskolákat képviselték: Katona Mihály Alapiskola (Búcs, felkészítő: Pelle István), Kováts József MTNYA (Bátorkeszi, felkészítő: Pelle István), Munka Utcai MTNYA (Komárom, felkészítő: Szabó Kinga), Juhász Gyula Alapiskola (Léva, felkészítő: Csáki Zsófia), Nagymagyar MTNYA (Nagymagyar, felkészítő: Bohák Csaba), Tompa Mihály Református Gimnázium (Rimaszombat, felkészítő: Majercsik Mária), Kazinczy Ferenc MTNYA (Tornalja, felkészítő: Kucsera Dóra, Ragályi Emese), Széchenyi István Alapiskola és Óvoda (Felsőszeli, felkészítő: Király Katalin), Zselízi MTNYA (Zselíz, felkészítő: Köteles Péter), Alapiskola, Lakszakállas (felkészítő: Bajcsi Szilvia), Borsos Mihály MTNYA (Nagyfödemes, felkészítő: Vajda Gabriella), II. Rákóczi Ferenc Alapiskola (Gúta, felkészítő: Vass Árpád), József Attila Alapiskola és Óvoda (Vásárút, felkészítő: Tóth Mónika), Corvin Mátyás Alapiskola

(Gúta, felkészítő: Bese László), Fegyverneki Ferenc Egyházi Alapiskola (Ipolyság, felkészítő: Bacsa Beáta).

A verseny reggel kilenc órakor vette kezdetét a dunaszerdahelyi Építészeti Szakközépiskolában. A Katedra Alapítvány igazgatója, Hodossy Gyula köszöntötte a résztvevő csapatokat és felkészítő tanáraikat, majd Angyal László, a verseny szervezője szölt a versenyzőkhöz.

A verseny tíz fordulóból állt. Az egyes fordulókban a tanulóknak egy-egy feladatlapot kellett kitölteniük a rendelkezésükre álló időben. A diákok fejtettek keresztretjvényt, vaktérképpel dolgoztak, képeket ismertek fel, fogalmakat magyaráztak, történelmi totót játszottak stb. Ezt követően a felkészítő tanárok segítségével közösen megtörtént a feladatlapok javítása, melyek alapján felállt a csapatok végleges sorrendje. A legeredményesebb csapatnak a Bátorkesziről érkezett Anarchisták csapata bizonyult a Kováts József Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskolából, tagjaikkal, Paló Zsolttal, Klénkó Ádámmal és Nátek Pannával. Felkészítő tanáruk Pelle István volt. A második helyen az Észbontók nevű csapat végzett Komáromból a Munka Utcai Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskolából, melynek tagjai Gergely Zsófia, Schiller Bence és Sipos Bence voltak, felkészítő tanáruk Szabó Kinga volt. A harmadik helyen a búcsi Royalisták nevű formáció végzett, melynek tagjai Szép Bence, Soós Péter és Horváth Kevin voltak. Külön értékeltük a posztereket is, melyeknek témája az osztrák-magyar katonák felszerelése és ruházata volt. A legjobb poszterkészítő csapat a lévai (Juhász Gyula Alapiskola) csapata, az Aranycsapat lett, 2. helyen a bátorkeszi Anarchisták csapat végzett, a dobogó legalsó fokán pedig a lakszakállasi Törtörők csapata. Minden csapat oklevelet és könyvcsomagot kapott.

A legeredményesebb csapatoknak és felkészítő tanáraiknak szívből gratulálunk! Elismerésre méltó viszont minden egyes csapat hozzáállása, szorgalma is. Külön köszönet illeti azon kollégákat, akik már a verseny elindítása óta állandó résztvevői a döntőknek, s vannak közöttük olyanok is, akik szinte a kezdetektől készítik diákjaikat erre a versenyre. Arra biztatunk minden történelmet kedvelő tanulót, hogy vegyenek részt a Katedra Történelemversenyben jövőre is! Bízom benne, hogy hasonló lelkesedéssel és elszántsággal tudjuk még sokáig együtt írni a verseny sikertörténetét.

Angyal László, a verseny szervezője

KATEDRA TÖRTÉNELEMVERSENY 2019 – DÖNTŐ

1. FORDULÓ: TOTÓ – KARIKÁZD BE A HELYES VÁLASZT! (14 PONT)

1. Kinek a nevéhez kapcsolódik a „passzív ellenállás” politikája?

1. Andrássy Gyula 2. Deák Ferenc X. Vécsey Károly

2. Ki hiányzik a felsorolásból: Orlando – Clemenceau – Wilson.....?

1. Churchill 2. Lincoln X. Lloyd George

3. Mit jelent az integritás?

1. sértetlenség 2. erőszak X. fegyverletétel

4. Melyik nem köthető a Nemzetközi Vöröskereszt megalapításához?

1. Solferino 2. Henry Dunant X. Saint-Germain

5. Ki volt a „vasminiszter”?

1. Ganz Ábrahám

 2. Baross Gábor

X. Mechwart András

6. Keresd meg a hamis befejezést! A dualizmus korában Magyarország

1. soknemzetiségű volt

2. társadalmát kettősség jellemzi

 X. önálló hadsereggel rendelkezett

7. Hol olvasható a latin kifejezés: „INDIVISIBILITER AC INSEPARABILITER”?

1. Húsvéti cikk

 2. Osztrák-Magyar Monarchia címere

X. VIX-jegyzék

8. Mi nem MCMXVII-ben történt?

 1. elsüllyed a Titanic

2. USA belép a „nagy háborúba”

X. lemond az utolsó orosz cár

9. Milyen eszközt használ a kubikos?

1. létra

2. olló

 X. talicska

10. Kinek a nevéhez nem köthetők a fogalmak: egyenlőség, államosítás, internacionalizmus?

1. Lenin

 2. Clemenceau

X. Karl Marx

11. Melyik országban található az Isonzó folyó?

 1. Olaszország

2. Oroszország

X. Románia

12. Ki volt a független Magyarország első miniszterelnöke 1918-ban?

1. Tisza István

 2. Károlyi Mihály

X. Teleki Pál

13. Melyik uralkodócsalád tagja volt II. Miklós?

1. Bourbon

2. Habsburg

 X. Romanov

13+1. Hány évig töltötte be Horthy Miklós a kormányzói posztot?

1. 10

 2. 24

X. 50

2. FORDULÓ: KI VAGYOK ÉN? (10 PONT)

1. A lengyelországi Posenben születtem, feleségem Gertrud von Sperling, a tannenbergi győzőként emlegettek.

Paul von Hindenburg

2. A gimnáziumból kicsaptak, mégis világhírű lettem. A Fekete Kéz nevű szervezet ügynökeként megöltem a trónörökösöt. Tettemért a theresienstadti börtönbe kerültem.

Gavrilo Princip

3. 1891 és 1906 között német vezérkari főnök voltam, 1905-ben kidolgoztam a villámháborús tervet, melyet rólam neveztek el.

Alfred von Schlieffen

4. A Liberális Párt vezetőjévé, majd 1916-ban miniszterelnökké választottak. Én képviseltem hazámat a versailles-i békekonferencián.

Lloyd George, David

5. Rudolf halála után váratlanul trónörökössé váltam, de Szarajevóban egy golyó megakadályozta, hogy uralkodó legyek.

Ferenc Ferdinánd

6. 1911-ben a princetoni egyetem katedráját hagytam ott a kormányzóságért, 1913-ban a Demokrata Párt színeiben elnökké választottak.

Thomas Woodrow Wilson

7. Részt vettem az olasz szabadságharc leverésében. 1848-tól osztrák császár voltam. Utódom, IV. Károly az utolsó magyar király volt.

I. Ferenc József

8. Megalapítottam a Radikális Pártot. A párizsi konferencián országom hegemoniájáért harcoltam. Ellenfeleim csak „Tigris”-nek nevezték.

Georges Clemenceau

9. A szegedi ellenforradalmi kormány hadügyminisztere voltam. Később felvettem a fővezéri címet. Létrehoztam a Magyar Nemzeti Hadsereget.

Horthy Miklós

10. A Szilágy megyei Lelén születtem. Diákként beléptem a Magyarországi Szociáldemokrata Pártba. A Tanácsköztársaság nemzetközileg is elismert vezetője voltam.

Kun Béla

3. FORDULÓ: FOGALMAK (8 PONT)

Magyarázd meg az alábbi fogalmakat!

a.) „**civitas fidelissima**: a leghűségesebb város – ezt a címet Sopron kapta, miután lakossága népszavazáson nyilvánította ki, hogy Magyarországhoz kíván tartozni (1921. december)

- b.) „**Rongyos Gárda**”: Héjjas Iván civil alakulatainak elnevezése, amelyek az Ausztriának ítélt nyugat-magyarországi területekre bevonulva megakadályozták az osztrák csendőrséget a terület átvételében. Később Héjjas vezetésével gerillaakciókat hajtottak végre Kárpátalján.
- c.) „**Keleti Svájc**”: Jászi Oszkár elképzelése: kelet-európai polgári demokratikus államok szövetsége – ennek megvalósulása megoldást jelentett volna a nemzetiségi ellentétekre
- d.) „**vörös térkép**”: Teleki Pál földrajztudós által készített térkép, amely a Monarchia nemzetiségi viszonyait szemlélteti. Nevét onnan kapta, hogy a magyar nemzetiség vörös színnel volt jelölve a térképen.
- e.) **Lenin-fiúk**: a Forradalmi Kormányzótanács politikai karhatalmi különítményének közhasználatú neve
- f.) **revízió**: a trianoni békeszerződés felülvizsgálatára, a történelmi Magyarország határainak helyreállítására irányuló törekvés
- g.) „**budaörsi csata**”: a kormánycsapatok és a királpártiak összecsapása az utóbbiak vereségével végződött, akiknek vezetőit őrizetbe vették. IV. Károly másodszer próbált meg visszatérni a magyar trónra.
- h.) „**gépek csatája**”: 1916. június-november: a Somme melletti tankcsata; a britek először vetették be a tankokat

4. FORDULÓ: KÉPFELISMERŐ

Kit vagy mit láttok a képeken? (8 pont)

a)

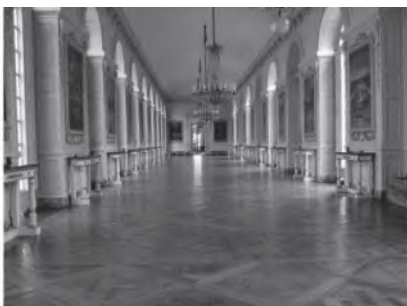
b)

c)

d)

e)

f)

g)

h)

- a.) Kun Béla
 b.) IV. Károly magyar király
 c.) Zita királyné
 d.) Tisza István
 e.) La Galerie des cottes (Trianon-palota)
 f.) Károlyi Mihály
 g.) Ferenc József
 h.) Esterházy Mór

5. FORDULÓ: IDÉZETEK (9 PONT)

1. „Mindent megfontoltam és meggondoltam. (...) Bízom népeimben, akik minden viharban híven és egyesülten sereglettek mindig trónom köré s hazájuk becsületéért, nagyságáért és hatalmáért a legsúlyosabb áldozatokra is mindig készen állottak.” Mikor és ki írta a kiáltványt?

Ferenc József császár kiáltványa a Szerbia elleni hadba lépésről, 1914. július 28.

2 pont

2. „1. Nyíltan letárgyalt békeszerződések, amelyek megkötése után nem lesz többé semmiféle titkos nemzetközi megállapodás (...) 2. A hajózás teljes szabadsága a parti vizeken kívül eső területeken (...)”

Mely állam vezetőjének béketervezetéből származik a részlet? Milyen nemzetközi szervezet létrehozását kezdeményezte a terv 14. pontja?

Egyesült Államok (USA), Népszövetség

2 pont

3. „Tetemre hívom itt a Duna partján a magyar fővárost: ez a város megtagadta ezeréves múltját, ez a város sárba tiporta koronáját, nemzeti színeit, és vörös rongyokba öltözött.”

Ki mondta?

Horthy Miklós

1 pont

4. „Külpolitikánkat a wilsoni elvekre alapítom... Amerikára az a feladat vár, hogy átgyúrja egész Európát, kiirtsa belőle a revans gondolatát, és olyan békét teremtsen, mely nem hagyja egyetlen nép lelkében sem a keserűség fullánkját.”

Ki mondta?

Károlyi Mihály

1 pont

5. „Ausztria-Magyarország népei részére, amelyeknek helyét a nemzetek között oltalmazni és biztosítani kívánjuk, meg kell adni az önálló fejlődés leghatékonyabb lehetőségét.”

Melyik dokumentum őrzi a következő sorokat?

Wilson 14 pontja

1 pont

6. „A Monarchia, mely védekező háborút visel, már akkor is nagy eredményt ér el, ha területi integritását megőrizve zárja le a háborút. A területi gyarapodás minden bizonnyal öröndetes ráadás lenne, azonban ezzel kapcsolatban lehetetlen volna már most jóslásokba bocsátkozni. A teljes győzelem valószínűtlennek tűnik, ezért egykompromisszumos békével kell számolnunk.”

Ki mondta és miről?

Ottokár Czernin gróf, külügyminiszter a háború várható következményeiről

2 pont

6. FORDULÓ: SZÖVEG-KIEGÉSZÍTÉS (20 PONT)

Egészítsd ki a szöveget a zárójeles kérdések segítségével!

Az 1916-os esztendő azzal kezdődött, hogy március 2-án **II. Miklós** cár részben a tömegek nyomására, részben a hadsereg elpártolás miatt lemondott a trónról. Az azt követően alakult **ideiglenes kormány** szerette volna győzelemhez juttatni az országot, de a miniszterelnökről elnevezett Kerenszkij-offenzívát a központi hatalmak erői visszaverték. A **november 7-én** a **bolszevik párt** vezető csoportja által végrehajtott hatalomátvétel Bécs és Berlin urait nagy reményekkel töltötte el, mivel **Vlagyimir Iljics Lenin**, a bolszevikok vezetője mindenáron be akarta fejezni a háborút. 1918. március 3-án aláírták a rendkívül súlyos előírásokat tartalmazó **breszt-litovszki békét**.

Az új német tervek a hadsereg vezetéséhez és közvetlenül **Paul Hindenburg** főparancsnokhoz, valamint a vezérkari főnökhöz, **Erich Ludendorffhoz** fűződtek. A németek által folytatott tengeralattjáró-háborúra hivatkozva, amelynek sok amerikai kereskedelmi hajó is áldozatul esett, az Egyesült Államok **1917. április 6-án** hadat üzent a központi hatalmaknak.

A nyugati fronton a remények nem valósultak meg. A **Marne** folyó mentén 1918 májusában indított német nagy offenzívát a szövetségesek feltartóztatták, és ugyanez lett a sorsa a Reims térségében kezdett második hullámnak. Július 18-án a szövetségesek ellentámadásba lendültek, majd augusztus 9-én bekövetkezett a Reichswehr **fekete** napja. Németország **1918. november 11-én** kapitulált. **1919. január 18-án** Párizsban megkezdte munkáját a békekonferencia **Clemenceau francia kormányfő** elnökletével. Elzást és Lotaringiát **Franciaországhoz** csatolták, a Saar-vidéket **15 évre** francia közigazgatás alá helyezték. A győztesek 15 évre megszállták a **Rajna** folyó bal partját. Elvették a gyarmatait és **jóvátétel** fizetésére kötelezték. Két év alatt **20 milliárd aranymárkát** kellett fizetnie. Németország az adott helyzetben kénytelen volt elfogadni a feltételeket, és 1919. június 28-án aláírta a **versailles-i békét**.

7. FORDULÓ: IGAZ-HAMIS (13 PONT)

Döntsd el, igaz vagy hamis az alábbi állítás. Ha hamis, magyarázd meg, miért. Hamis válasz esetén csak akkor jár még 1 pont, ha helyes a magyarázat.

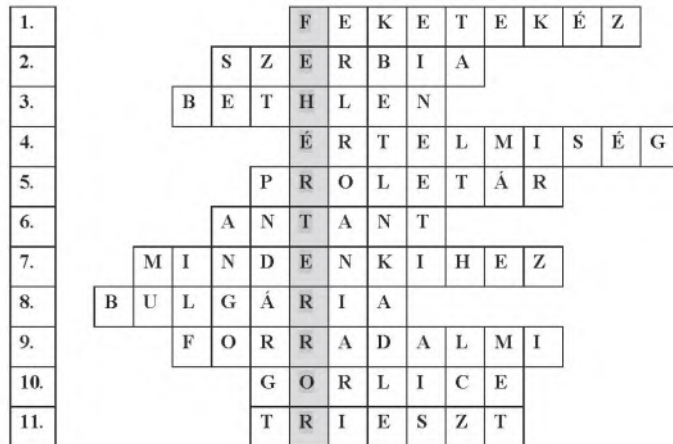
- A trianoni béke része az I. világháborút lezáró Párizs környéki békéknek. - **Igaz**
- A béke 95 ezer főben határozta meg a magyar hadsereg maximális létszámát. - **Hamis, mert 35 ezer főben**
- A vasérc volt az az ásványkincs, amelyik a béke következtében az új Magyarország területén már egyáltalán nem volt megtalálható. - **Hamis, nem a vasérc, hanem a só**
1916. november 21-én elhunyt a 72 éves I. Ferenc József. - **Hamis, mert nem 72 évesen, hanem 86 évesen**
- A városokban jelentkező liszt- és kenyérhiány megszüntetésére bevezették a jegyrendszert. - **Igaz**

- f.) A burgonya- és a lisztfogyasztás a háború előttinek már csak a felét érte el. - **Igaz**
- g.) A századfordulón két felsőoktatási intézménye volt az országnak: a budapesti és a kolozsvári egyetem. - **Igaz**
- h.) 1919 februárjában bevezették a heti két hústalan napot. - **Igaz**
- i.) A Vitéz Rendet Károlyi Mihály alapította. - **Hamis, mert Horthy Miklós alapította**

8. FORDULÓ: KERESZTREJTVÉNY (14 PONT)

Fejtsd meg a keresztrejtvényt vízszintes sorait, majd válaszolj a kérdésekre!

Fejtsd meg a keresztrejtvényt vízszintes sorait, majd válaszolj a kérdésekre!

1. Titkos szervezet, más néven „Egyesülés vagy halál”
2. Ultimátumot kapott a Monarchiától
3. Egyik miniszterelnökünk vezetéknéve
4. Új szellemi elit a hatalomban az őszirózsás forradalom idején
5.- diktatúra 1919-ben
6. Az egyik katonai tömb a világháborúban
7. A Tanácsköztársaság kiáltványa
8. A központi hatalmak tagja; belép a szerbek elleni háborúba
9.- Kormányzótanács
10. Áttörés helyszíne 1915 májusában
11. Olaszország akarta elfoglalni a Monarchia kárára

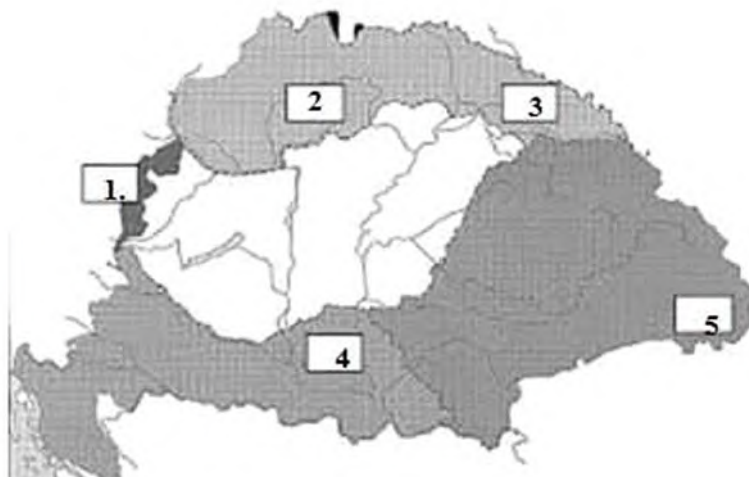
Megfejtés: **fehérterror**

- a.) Ki volt a Népszava szerkesztője, akit meggyilkolnak? **Somogyi Béla**
- b.) Ő számolta fel a Nemzeti Hadsereghez tartozó különítményeket: **Horthy Miklós**

9. FORDULÓ: VAKTÉRKÉP (10 PONT)

Milyen területeket csatoltak el Magyarországtól a trianoni döntés értelmében?

Nevezd meg ezeket a területeket és a megfelelő számmal jelöld be a térképen az üres négyzeteket!

1. Örfidék
2. Felvidék
3. Kárpátalja
4. Délvidék
5. Erdély

10. FORDULÓ: TOTÓ – KARIKÁZD BE A HELYES VÁLASZT! (14 PONT)

1. Melyik cég gyártotta az első autóbuszokat a fővárosban (Budapesten)?
1. Ford ②. Daimler cég X. Škoda
2. Hány férőhelyes volt az elektromos autóbusz a főváros utcáin?
1. 56 ②. 34 X. 10
3. Hol mutatják be először Kálmán Imre „Csárdáskirálynő” c. darabját?
1. kassai Thália 2. Pesti Magyar Színház ③. Király Színház
4. Hol tört ki a nyugati fronton a spanyolnátha?
①. Franciaország 2. Spanyolország X. Portugália
5. Hol temették el Tisza Istvánt?
①. Geszten 2. Sopronban X. Budapesten
6. Ki írta „Az elsodort falut”?
1. Babits Mihály ②. Szabó Dezső X. Illyés Gyula
7. Ki akadályozta meg, hogy a románok elszállítsák a Nemzeti Múzeum kincseit?
①. Harry Bild Bandholtz 2. Kun Béla X. Clemenceau
8. Mikor halt meg IV. Károly magyar király?
①. 1922 2. 1921 X. 1923
9. Hány pontja volt Wilsonnak?
1. 13 2. 12 ③. 14
10. Mi a „treuga dei” jelentése?
1. háborús ok 2. háborús ürügy ③. „Isten békéje” (fegyverszünet)
11. Ki szenvedett vereséget Tarnopolnál?
①. Kerenszkij 2. Kutuzov X. Sixtus
12. Ki volt az első aranyérmes olimpikonunk?
1. Csák Ibolya 2. Puskás Ferenc ③. Hajós Alfréd
13. Ki tervezte az Iparművészeti Múzeum szecessziós épületét?
①. Lechner Ödön 2. Steindl Imre X. Schulek Frigyes
- 13+1. Mennyi volt a budapesti földalatti útvonalának teljes hossza az átadásakor?
1. 7896 m. ②. 3688 m. X. 1214 m.

KATEDRA TÖRTÉNELEMVERSENY 2019 – HELYEZÉSEK

Csapat neve	Pontszámok											Össz-pont.	Helye-zés
	1. feladat	2. feladat	3. feladat	4. feladat	5. feladat	6. feladat	7. feladat	8. feladat	9. feladat	10. feladat	Posz-ter		
Anarchisták	12	6	4,5	7	4	13,5	12	13	10	11	5	98	1
Észbontók	13	4	5,5	6	5	17	9	13	10	11	4	97,5	2
Royalisták	11	6	5,5	7	7	13,5	8	13	10	10	3	94	3
Czahiku	13	7	3,5	6	3	11,5	12	12	7	12	5	92	4
Reformerek	12	7	1,5	3	5	13,5	7	12	10	11	5	87	5
FFKIKI	9	5	5	6	4	17,5	5	10	10	8	3	82,5	6
Széchenyi követői	9	8	2	4	5	13	10	8	10	9	2	80	7
Nagymagyar	11	5	2	3	1	12,5	9	8	10	11	4	76,5	8
Törtörök	11	2	4,5	1	1	7	9	4	9	9	5	62,5	9
Aranycsapat	7	5	2	1	4	9,5	3	4	10	9	5	59,5	10
Födémösi (E) migránsok	8	7	3,5	4	0	4	5	1	10	10	4	56,5	11
Időutazók	11	2	1	4	2	9	5	2	8	8	3	55	12
Gömöri Testőrök	9	3	2	1	1	5,5	4	3	10	6	3	47,5	13
Gútai Szabadelvűek	6	6	0,5	1	2	4,5	3	4	7	7	5	46	14
Matyik	8	6	0	2	4,5	0,5	7	2	3	5	3	41	15

KATEDRA IRODALOMVERSENY

AZONOSÍTÓ SZÁM: 2019004

ROVATVEZETŐ: TÓTH MÓNIKA, 93011 TOPOLNÍKY, CHLADNÁ 84, katedra.irodalom@gmail.com

Tisztelt Kollégák, Kedves Versenyzők!

2019. május 15- én zajlott Dunaszerdahelyen a Katedra Irodalomverseny országos döntője. A közel 80 háromfős csapatból 15-15 csapat nyert meghívást a döntőre, akik az ország különböző pontjairól érkeztek.

Az ötödik éve két kategóriában zajló verseny két irodalmi mű feldolgozása, értelmezése köré szerveződött.

Az I. kategóriát az 5-6. osztályosok alkották, akik Fekete István *A koppányi aga testamentuma* című regényét olvasták a tanév folyamán. A 7- 9.-es tanulók pedig Rejtő Jenő nagy sikerű művét, *A tizenhégy karátos autót* dolgozták fel hónapról hónapra. A döntő két fordulóból állt, ahol a diákok különböző szintű szövegértelmezési feladatokat oldottak meg játékos formában. A tanulók az irodalmi felkészültségük mellett megmutatták logikus gondolkodásukat, az összefüggések felismerésének képességét, s bizonyították együttműködési készségüket is.

A párhuzamosan zajló megmérettetést Bartalos Chytil Enikő kolléganőmmel (I. kategória) vezettük le, a javítást pedig a felkészítő pedagógusok vállalták magukra. Az I. kategóriában a csapatok 7 feladatsorral birkóztak meg, míg a II. kategória versenyzői 10 feladatsort oldottak meg. A döntőn minden csapat remekül szerepelt, melyet a nagyon magas pontszámok is bizonyítanak.

A döntő eredményei a táblázatban találhatóak. A dobogó legfelső fokára a következő csapatok állhattak fel:

Az első kategóriában első helyen végzett a Hírös gyaurok csapata: Csölle Larion, Presinszky Emma, Tóth Gábor István; Nyárasdi Alapiskola; felkészítő: Mgr. Presinszky Katona Ildikó. Második lett a Kalandorok csapata: Nagy Attila, Nógel Alexa, Rajkovic Réka; Nyárasdi Alapiskola; felkészítő: Mgr. Muzsay Ingrid. A harmadik helyet pedig a Diósi tökmagok szereztek meg: Gerasimov Sebastian, Lelkes Márk, Molnár László; Móricz Zsigmond Alapiskola és Óvoda, Diósörgepatony; felkészítő: Mgr. Sátor Tímea

A második kategóriában az első helyet szintén Presinszky Katona Ildikó csapata szerezte meg, a Verslábak: Nagy Noémi, Lőrincz Fanni, Takács Szonja. Második helyen végzett A három piros ruhás lány csapata: Ember Mónika, Klimas Virág Vivien, Lukács Enikő; felkészítő: Mgr. Liszka Éva. A dobogó harmadik fokára pedig a Szárguldó csajszi csapata állhatott fel: Domonkos Nóra, Táborská Dominika, Szabó Rebeka; felkészítő: Mgr. Muzsay Ingrid.

Minden résztvevőnek szívből gratulálok.

A verseny lezárásával szeretném megköszönni minden versenyzőnek és felkészítő tanárnak, hogy szabadidejüket nem kímélve, hatalmas lelkesedéssel készültek a versenyre, kreativitásukkal pedig számos egyedi és remek megoldást alkottak.

KATEDRA IRODALOMVERSENY 2019 – FELADATOK

I. KATEGÓRIA

BESZÉDES TÁRGYAK

Kihez tartoznak az alábbi tárgyak? Kihez köthető a helyek? Írd le azt, hogy milyen nevezetes eseményhez köthetőek az alábbi tárgyak/helyek!

	Mit ábrázol? Kihez/ kikhez köthető?	Milyen nevezetes esemény történt, ami a képhez köthető/hol jelenik meg a regényben az adott tárgy?
		
		
		

	Mit ábrázol? Kihez/ kikhez köthető?	Milyen nevezetes esemény történt, ami a képhez köthető/hol jelenik meg a regényben az adott tárgy?
		
		
		
		
		
		
		
		
		

BETŰLEVES

Minden tányérban két név lapul. Ha ügyesen dolgozol minden „levesből” marad egy betűd. A betűk összessége egy újabb nevet rejt. Ki ő?

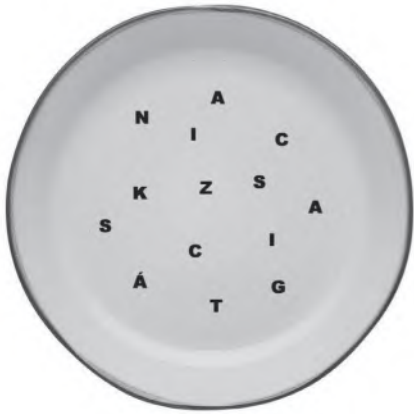
1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

Megoldások:

1. tányér :	5. tányér:
2. tányér:	6. tányér:
3. tányér:	7. tányér:
4. tányér:	8. tányér:

Megmaradt betűk:

Név:

Minek kapcsán találkozunk vele a regényben?:

HIÁNYOS TÖRTÉNET

A regény rövid összefoglalását olvashatod. Sajnos néhány szó elkalandozott. Egészítsd ki a történetet a megfelelő szavakkal.

Főhőse Babocsai László, egy végvári **VITÉZ**, akinek édesapját a aga, Oglu párviadalban és megölte. László fogadalmat tesz arra, hogy megöli az apja gyilkosát egy újabb A regény cselekménye e párviadalra való készülődéssel kezdődik a végvárban. Csomai várkapitány hogy László megütközzön az agával. A párbaj Babocsai László végződik. Oglu halálos kimerültségében Babocsai Lászlóra hagyja vagyonát, és kéri azt is, hogy leányát,, vigye el az édesanyjához. Babocsai Gáspárné megszereti a leányt. Időközben azonban a szomszédos végvárban, az ott várkapitány császári zsoldos, Kales értesül az örökségről és csapdát állít Babocsai Lászlónak. Párviadalra hívja, de előtte neki és elrabolja. A börtönben László az új Koppányi agának, Szinánnak a Szahinnal kerül egy Mindkettőjüket kiszabadítja horvát vitéz, aki cselhez folyamodik. A fonódi várat fölmérő császári építésznek, mesternek elkéri néhány és mint várfundáló mester sétál be Bolondvárra. Kales éppen a indulna az öreg Szinánhoz, amikor Bogics Markó Bolondvárra érkezik. Alig pakol ki a fonyódi csapat és fog hozzá a vár fölméréséhez, Kales Dellinitől. Kales törbe csalná Szinánt is, de a török aga a csapdát. Időközben Bogics Markó társaival együtt László és börtönét, kiszabadítja őket és délnek fordul, hogy Kales csapatát. Ők találkoznak Szinán csapatával, a Lászlót Koppányba viszik, Bogics Markó pedig estére tér meg Kales kapitány, föl akarja perzselni a Bézsenyben lévő Babocsai birtokot, de az ifjabb Máté vitéz Kalest és emberét. Minden jóra fordul. Szahin szeretné feleségül venni, László pedig A regény végén a és a koppányi fiatalok között szerelem szövődik és kettős ér véget a romantikus történet.

KÉRDÉSEK HALMAZA: MIT? MIÉRT?

1. MIT akasztott Szinán Bogics nyergére? MIÉRT?
2. MIT tett a rabok láncára Csicsa? MIÉRT?
3. MIT szögeztek a fonódi vár kapujába? MIÉRT?
4. MIT vágtak Graus arcába a mezőn? MIÉRT?
5. MIT tett Máté Bogics fejsérülésére? MIÉRT?
6. MIT adott Csomay Bogicsnak mikor Bolondvárra indult? MIÉRT?
7. MIT titkoltak Babocsainé elől Csomayék? MIÉRT?
8. MIT itatott Bogics Lászlóval és Szahinnal miután kiszabadította őket a fogságból? MIÉRT?
9. MIT nem ehetnek a törökök? MIÉRT?
10. MIT főzött Zsuzsa Szahin érkezése alkalmából? MIÉRT?

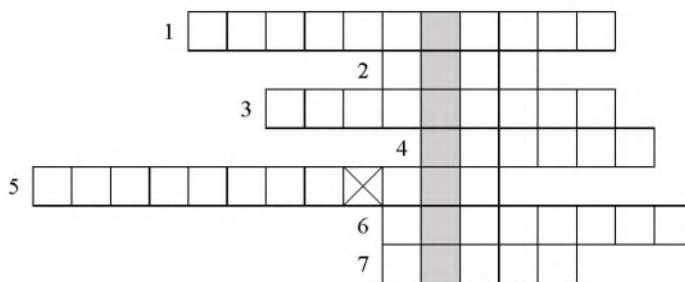
KERESZTREJTVÉNY

1. Ezzel büntette Kales azokat a magyarokat, akik adót fizettek a koppányi töröknek
2. az íródiák játszott ezen a hangszeren
3. ők ügyelnek a párbaj tisztaságára
4. Kales nemzetisége (idegen)
5. itt párbajozott Oglu ga és Babocsai László
6. ő tiltotta be a párbajt a végeken
7. e fal alatt halt meg Babocsai Gáspár és Oglu aga is

Megoldás:

Mit jelent a megoldás?

Kire mondták a regényben?

KI HOVA TARTOZIK?

Válogasd ki a regényben szereplő hősök neveit aszerint, hogy ki hol lakik!

Oglu, Potyondi Miklós, Bogics Markó, Ferhát, Kales Rudolf, Jóska, János, Örzse, Suta Gyuri, Borgó, Szinán, Kata néni, Uzdhy, Rimbás, Csicsa, Bragg, Csokó, Csomay Ferenc, Böske, Aisa, Wart, Babocsai Gáspár, Máté, Bene, Bence, Ágay Pista, Bain, Hovolka, Gyalogh Béla.

Bézsény	Bolondvár	Fonód	Koppány
			

Ha ügyesen dolgozol, felfedezel egy kakukktojást. Egy személyt, akit két helyre is besorolhatunk.

Ki ez a személy?

Melyik két helyre sorolható be?

Miért?

ÖSSZEKAVARODOTT ÁLLÍTÁSOK

A mondatok három részre szakadtak. Keresd meg a széthullott darabokat.

Szám	Érzés	Betű
1. Babocsainé	haragudott	a. Dusmátát.
2. Potyondi Miklós	aggódott	b. hogy a kapitány megtiltja a kihívást és a párbajt.
3. Babocsai László	megsajnálta	c. hogy nem ölte meg rögtön a lóköttő Graust.
4. Oglu aga	elszomorodott	d. az itálnak.
5. Babocsainé	örült	e. szavai megnyugtatták Lászlót.
6. Bogics Markó	irigyelt	f. Rabjaival és embereivel.
7. Fitzek	büszke	g. hogy Jóska kicsalata a tallérját.
8. Kunfy	örült	h. rabtársával.
9. Kales Rudolf	aggódott	i. fogadta be az árvát.
10. Máté	gúnyolódt	j. mikor megtudta, hogy a ő apja ölte meg Babocsai Gáspárt.
11. Zsuzsa	aggódott	k. szolgálója Kalesnak.
12. Kales Rudolf	hűséges	l. párbajt vív Ogluval.
13. Szahin	mérgelődött	m. hogy lánya elveszik a végeken.
14. Kales Rudolf	tisztességes	n. Bogicsért és Lászlóért is.
15. Bogics Markó	szeretettel	o. mindenkitől mindent.
16. Kales Rudolf	mérgelődött	p. Borgó híreinek.
17. Borgó	bölcs	q. Fitzekre, amiért sokat locsogott.
18. Csomay Ferenc	kegyetlen	r. palánkjaira, melyet Bézsényben épített.
19. Babocsai László	emberséges	s. a rab Szahinnal.

1. FELADAT - KIHEZ VAGY KIKHEZ KAPCSOLHATÓK AZ ALÁBBI TÁRGYAK?

43 PONT

Magyarázd meg azt is, hogy hogyan köthető az adott szereplőhöz!

Vigyázz, egy tárgy több szereplőhöz is kötődhet!

1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		

10.		<hr/> <hr/> <hr/>
11.		<hr/> <hr/> <hr/>
12.		<hr/> <hr/> <hr/>
13.		<hr/> <hr/> <hr/>
14.		<hr/> <hr/> <hr/>
15.		<hr/> <hr/> <hr/>
16.		<hr/> <hr/> <hr/>
17.		<hr/> <hr/> <hr/>
18.		<hr/> <hr/> <hr/>
19.		<hr/> <hr/> <hr/>
20.		<hr/> <hr/> <hr/>

2. FELADAT - KI VAGYOK ÉN?

22 PONT

1. Alacsony homlokú, rossz arcú, kissé terheltnek látszó, púpos egyén vagyok:
2. Szám és orrom körül ráncok vannak, szemeim furcsán összehúzódnak:
3. Álmos hangom, utálkozó arcom van, s mindezek mellett civilofóbiában szenvedek:
4. Köpcös félvér vagyok, hódoltam a férfidivatnak külteleki ízléssel:
5. Púpos vagyok, szívesen szájharmonikázom:
6. Sas orrom van, kék szemem, ősz hajam, barna arcszínnel egy sarkutazóra hasonlítok:
7. Én vagyok Laboux néger söfőrje:
8. Csavargó külsejű, rossz arcú alak vagyok, lompos, elhanyagolt:
9. Széles vállú, szigorú arcú, kitűnően öltözött szürke óriás vagyok:
10. Biztosítási csalást akartam elkövetni, ezért felgyújtottam a házamat, s csak a tűzvész után jutott eszembe, hogy a feleségem benn aludt a hálóban:
11. Bánatomban ivásnak adtam a fejem, feleségem elhagyott a szegénységünk miatt. Ezt a megaláztatást nem viselhettem el:
12. Szófukar útonálló vagyok, aki rendszerint barátságból leüti Cservonec kölyköt:
13. Portugál forradalmár vagyok. Győzelmemet egy árulónak köszönhetem:
14. Savhiányban szenvedek, öt évvel ezelőtt sérvem volt.
15. Nehezen és racsolva beszélek, mint a finnyás főurak, mert egy civódás alkalmával betörték fél álkapcsomat.
16. Szívemen viseltem Cservonec kölyök sorsát. Szakmámat illetően késelő vagyok.
17. Széles, nagy csontú, izmos ember vagyok, fő ismertetőjegyem a kacsorr.
18. Sovány, nagy fülű, szerény külsejű fiatalember vagyok. Fontos számomra a tisztesség, becsület, másképp nem válllok feladatot.
19. Őszülő, sovány, barna arcú, kék szemű polgári egyén vagyok.
20. Kedves, gyerekes mosolyú arcom van, hosszú, szépen ívelő szemöldökkel.

3. FELADAT - REJTŐ ÉTLAP

22 PONT

- a. Állítsd össze az étlapból Privát Elek menüjét, amit a Szilvakék Paradicsomban evett!
- b. Készíts listát azon ételekről, melyeket Gorcsev Iván az 1. fejezetben, a Méditerrané szállóval szemben egy padon fogyasztott el!
- c. Vanek gyengéje a finom étel. Vajon milyen ínycsikéket fogyasztott a regény során? Csemegézz az étlapról!

PRIVÁT ELEK:
GORCSEV IVÁN:
VANEK ÚR:

- d. Barátaink a regényben nemcsak enni, de inni is nagyon szerettek. Minden megadott szereplőhöz írd ki az itallapból azt az „itókát“, amit fogyasztott a műben. Vigyázz, egy szereplőhöz több megoldás is tartozhat!

GORCSEV IVÁN:
VANEK ÚR:
LABOUX:
PRIVÁT ELEK:
DRUGICS:
LAURA DE PIRELLI:
ANETTE:

REJTŐ ÉTLAP

Előételek: Kaviár
 Kocsonyázott halak
 Tatár beefsteak

Levesek: Húsleves
 Bableves
 Paradicsomleves

Főételek: Sült liba
 Füstölt hal
 Hagymás birkahús
 Sült csirke
 Sült pulyka

Köretetek: Babsaláta
 Karikára vágott vöröshagyma
 Héjában sült burgonya

REJTŐ- BÁR ITALLAPJA

Alkoholtartalmú italok:	pálinka fehérbor rosé vörösbor konyak pezsgő sör	Üdítőitalok:	narancslé citromos víz ásványvíz málnaszörp
--------------------------------	--	---------------------	--

4. FELADAT - KI MONDTA KINEK?

36 PONT

Válaszolj az alábbi kérdésekre: ki mondta kinek? Minden helyes válasz 1 pontot ér!
Használd a szereplők tulajdonnevét, ne csak a foglalkozását írd le!

- „Téved. A titkár én vagyok. No, mindegy, nincs kihallgatáshoz öltözve, de megkísérlem, bár a vezérigazgató főúr sokat ad az etikettre.“
Ki mondta? **Kinek?**
- „My house is my castle!“
Ki mondta? **Kinek?**
- „Az ősz sovány férfi Gustave Laboux meghatározott miniszter, a hölgy a leánya, és a tábornok neve Auguste de Bertin.“
Ki mondta? **Kinek?**
- „Toulon, Texas vendéglő. Különben a város első benzinkútjánál amúgyis megvárom, hogy ne kelljen érdeklődnie.“
Ki mondta? **Kinek?**
- „Hallja, velem ne fölényeskedjék, mert többet tanultam az életemben, mint maga. Azonban Shelly versein kívül elsajátítottam a klasszikus horogütést is.“
Ki mondta? **Kinek?**
- „Úgy állok itt, mint Galilei. Üssön meg! Törjön össze! Égessen el!...És mégis mozog a föld!“
Ki mondta? **Kinek?**
- „Ha mostan visszaadom a maga belépését, és újra kell jelentkezni, ki tudja, milyen őrmester osztágába kerülök...Így cimborám az őrmester.“
Ki mondta? **Kinek?**
- „Én vagyok a legjobb ember a világon. Egy időben a legénység atyjának is neveztek.“
Ki mondta? **Kinek?**
- „Nevem Tintoretto, Cinquecentóból.“
Ki mondta? **Kinek?**
- „Naplót írok a légióról. Ebből akarok meggazdagodni.“
Ki mondta? **Kinek?**
- „Ma este 9- kor a Vieux Portnál, a Cannabiére sarkán autó fogja várni magát.“
Ki mondta? **Kinek?**
- „A bizományi útonállás mint mesterség, nem veszélyes, de nem is nagyon jövedelmező...Én bárkit leütök, és házhoz szállítom, azután mosom kezeim.“
Ki mondta? **Kinek?**
- „Engem ezért a lopásért tüntettek ki a meghatalmazott miniszteri megbízatással.Vállalni kellett még a csúf rablás látszatát is, mert Franciaország nem keveredhetett az ügybe...“
Ki mondta? **Kinek?**
- „Nem haragszik, ha a körmeimet ápolom? Mint annyi más versenyző, én is motorszereléssel kezdtem.“
Ki mondta? **Kinek?**
- „A Próféta Papucs a furcsa alakú holtmeder, ahol Lingeström báró legnagyobb ellenfele, egy Abe Padan nevű bennszülött főnök tartózkodik.“
Ki mondta? **Kinek?**
- „Különös, szomorú érzésem volt azóta, hogy ott láttam. A maga tragédiája mellett egy asszony lappang.“
Ki mondta? **Kinek?**
- „Eljövök a lányáért, öreg szájhős, és magammal viszem...“
Ki mondta? **Kinek?**

18. „Teherautóval megyünk, a Mester nem tudja, hogy itt vagy, mert mindenféle rongyokkal letakartunk, viselkedj hát csendesen!”
Ki mondta? Kinek?

5. FELADAT - VAJON MENNYI AZ ANNYI?

20 PONT

1. Ennyi éves a regény főszereplője, Gorcsev Iván:
2. Ennyi évvel ezelőtt volt sérve Vanek úrnak:
3. Amikor Gorcsev Iván alkalmazta Vanek urat, ennyi fizetést ígér neki:
4. Ennyi szál La France rózsát rendel Gorcsev a pincértől a Méditerranée szállóban:
5. Ennyi szobás volt a fejedelmi lakosztály, amit Gorcsev kibérelt Vanek úrnak:
6. Ilyen hosszú volt Lingeström arcán a vágás Gorcsevvel való párbaj után:
7. Ennyi idősen alkalmazták Gorcsev Ivánt segédoktátónak egy sportiskolában:
8. Az Alfa Romeo rendszáma:
9. Laboux lakhelye: Boulevard Victor Hugo.....Ennyi a házzáma a villának:
10. Laboux türelmetlen a Gorcsevvel való verekedés miatt, ugyanis már ennyi éve nem verekedett:
11. Ennyi éve már jóbarát Laboux és de Bertin:
12. Az Alfa Romeo sebessége e fölé a km/h sebesség fölé nem megy:
13. Ennyi fank jutalmat ajánlanak a nyomravezetőnek, ha megkerül az Alfa Romeo?
14. Ennyi frankért helyettesítette Gorcsevet Cortot a légióban:
15. Gorcsev Iván száma a légióban:
16. Kis híján ennyi pénz volt Gorcsev kabátjában, amivel Portenifet letakarták:
17. Gafrone ennyi pénzt fizetne vissza, ha az ő hibájából kifolyólag meghiúsul a start:
18. Ennyi karátos aranyból készült az Alfa Romeo:
19. Ennyi éves volt Verdier őrmester:
20. Ennyi idős volt a káplár:

6. FELADAT - VILLÁMKÉRDÉSEK

17 PONT

**Mutassuk be Vaneket! „VAN-E KÉRDÉS?”
 Minden jó megoldás 1 pontot ér!**

1. Milyen helyszínen találkozunk először Vanekkel?
2. Vanek, amikor a kikötőben munkát keres – milyen színű nadrágot viselt?
3. Mi lesz Vanek foglalkozása Gorcsev Ivánnál?
4. Mivel próbálja Vanek kordában tartani a savhiány problémáját?
5. Mit kell tenni Vanekkel, ha túleszi magát, és elájul?
6. Milyen színű volt Vanek bajusza?
7. Mikor lépett Vanek a titkári feladatának magaslatára Gorcsev szerint?
8. A hotelszobákban hol pihent legszívesebben Vanek? Pontosán határod be!
9. Ki bántalmazta fizikailag állandó jelleggel Vanekot a légióban?
10. Vanek, nem szokványosan hogyan köszönt a légióban, ami állandó megbotránkozást váltott ki feletteseiből. Mit tett?
11. Hova hívták Vanekot – mint Gorcsev legionáriust – muzsikálni?
12. Hogy hívták azt a hölgyet, aki kegyeibe fogadta Vanekot?
13. Mikor megszökött Vanek a légióból, hova költözött be?
14. Miután Vanek visszatért a légióba díszuniformist kapott. Mit gondolt, hogy mi fog vele történni?
15. A regény végén de Bertin kideríti, hogy valójában Vanek nem mint levelező működött a nizzai idegstanatóriumban, hanem...
16. Mi vall Vanek úr, hogy mi volt az eredeti foglalkozása?
17. Miért nem szabad Vanek úrnak a napon járnia?

7. FELADAT - GARDRÓBSZEKRÉNY

Öltöztessük fel Vanek urat!

Vajon milyen ruhák bújhatnak meg Vanek gardrójában? Válaszd ki azokat, melyeket a titkár a regényben viselt!

zakókabát, pöttyös nyakkendő, fürdőnadrág, frottírtörülköző, szalmakalap, matrózblúz, ernyő, cylinder, hálósapka, lódenadrág, frakk, csokornyakkendő, lakkcipő, ujjatlan csikos ruha, szmoking, kockás nadrág, mellény

VANEK RUHATÁRA:

8. FELADAT - GÓRCSŐ ALÁ GORCSEVET!

IGAZAK VAGY HAMISAK AZ ÁLLÍTÁSOK?

A kérdések a főszereplőre, Gorcsev Ivánra fókuszálnak, életének jelentős pillanatait ragadják meg, a mű cselekményének fő mozzanatait. Döntsd el, hogy igaz vagy hamis az állítás! Amennyiben az állítás hamis, indokold meg!!!

(Minden helyes válasz 1 pont+1 pont a indoklás)

	ÁLLÍTÁS GORCSEV IVÁN RÓL	IGAZ vagy HAMIS?
1.	Gorcsev Nizzában ismerte meg titkárát, Vanekot.	
2.	Gorcsev, a Republique matróa elnyerte a Nobel- díjat Noah Bertinus professzortól	
3.	Iván Lingeströmmel való párbajban levágta annak mindkét fülét.	
4.	Gorcsev hatalmas ütéseitől, pofonjaitól Laboux többször elmerült a szökőkút medencéjében.	
5.	Ivának, miután aláírta a szerződést, Marseilles-ben, a Fort-St.- Jeanban kellett jelentkeznie.	
6.	Iván pártfogójának, Privát Eleknek Cservonec néven mutatkozott be.	
7.	Lingeström parancsára elvitték „megkocsikáztatni“ Gorcsevet.	
8.	Gorcsev kedvenc fejedője egy francia haditengerészet számára készült fehér, kerek sapka.	
9.	Gorcsev, mint orosz emigráns, kiválóan beszélt oroszul.	
10.	Gorcsev hálófülkéje a Gyanús Cápán a szerszámraktárban elhelyezett szekrény volt.	
11.	Iván halálosan beleszeretett Anette Laboux-ba.	
12.	Gorcsev legtöbbször a regényben konyakot fogyasztott.	
13.	Ivánt egyedül csak Vanek helyettesítette a légióban.	
14.	Gorcsev fő ismertetőjele egy fekete keretes monokli volt.	
15.	Iván a légióban kabócának nevezte Verdier őrmestert.	

A hamis válaszok indoklása:

9. FELADAT - SZÍNES KÉRDÉSEK

Keresd meg a felsorolt tárgyak tulajdonosát! Határozd meg a színét is!

(Minden jó megoldás 1 pontot ér. Összesen 20+20 pont)

	Tárgy	Kihez kapcsolható?	Milyen színű?
1.	Angol haditengerészeti sapka		
2.	Alfa Romeo		
3.	Agár		
4.	Esernyő		
5.	Sportkocsi		
6.	Frottírtörülköző		
7.	Krizantém		
8.	Asztalkendő		
9.	Érem		
10.	Bőrönd		
11.	Selyemkimonó		
12.	Lódenadrág		
13.	Fürdőnadrág		
14.	Monokli (szemüveg)		
15.	Sör		
16.	Kendő		
17.	Köröm		

	Tárgy	Kihez kapcsolható?	Milyen színű?
18.	Matrózblúz		
19.	Kesztyű		
20.	Zakó		

10. FELADAT - KOCSIKÁZZUNK AZ ALFA ROMEOVAL!

A feladat első lépéseként fejtétek meg az alábbi anagrammákat! Ha jól dolgoztatok, a megfejtésben az autó útjának egy-egy állomását kapjátok. Az egyes helyszíneket rakjátok időrendi sorrendbe, ahogy a regény folyamán találkoztatok vele!

TORÓONNIUCSAZAUZBPLEORPRÉPULFÉZAANTAPAIQUNIZ

A megoldások:

A megoldások sorrendje: 1. 4.
2. 5.
3. 6.

I. KATEGÓRIA VÉGEREDMÉNYE

H	Csapatnév	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	Összp.
1.	Hírös gyaurok	29	10	19	26	32	43	20	179
2.	Kalandorok	25	9	17	23	31	47	18	170
3.	Diósi tökmagok	27	8	14	22	30	52	14	167
4.	Nádiposztáták	29	5	18	18	31	45	18	164
5.	Czuczorborsók	26	6	19	24	32	37	18	162
6.	Könyvmolyok	26	7	16	20	26	44	17	156
7.	LOL	23	9	18	22	32	22	15	141
8.	Kawaii Pokemonok	22	6	15	20	27	30	16	136
9.	Csoda Csajok Csapata	15	7	16	24	28	21	15	126
10.	Naplopók	19	6	18	12	25	29	13	122
11.	Micimackók	22	5	12	18	25	23	15	120
12.	Felkelő nap	23	4	14	13	24	26	15	119
13.	Békavári vitézek	27	4	11	16	15	28	14	115
14.	Táltosok	21	2	7	12	16	32	17	107
15.	Végvári lányok	13	3	14	12	25	20	16	103

II. KATEGÓRIA VÉGEREDMÉNYE

H	Csapatnév	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	Összp.
1.	Verslábak	36	20	19	19	20	15	8	22	39,5	12	210,5
2.	A három piros ruhás lány	33	20	19	17	14	18	8	23	38,5	12	202,5
3.	Száguldó csajszyik	32	20	18	17	13	19	9	22	39	11	200
4.	Regényhősök1	32	19	18	18	20	16	9	19	35	12	198
5.	Tanárszomorítók	26	18,5	19	18	18	15,5	8	21	33	9	186
6.	Diósi Fürgék	33	15	13	16	16	16	8	19	36	10	182
7.	Alfa Rómeó Júliái	27	18	14	18	18	15,5	7	19	37	7	180,5
8.	Rádiócsend Szövetség	27	14	9	15	15	14,5	7	20	32	12	165,5
9.	A tizenégykarátos lányok	31	12	10	16	16	12	6	20	31	10	164
9.	Gyémánt csapat	33	18	15	16	16	16	8	3	27	12	164
10.	Jómadarak	30	16,5	16	15	17	15	8	6	25	12	160,5
11.	Farkasdi légiosok	21	14	14	12	15	14	9	11	20	8	138
12.	Csillámkecskék	22	8	11	7	7	12	5	21	25	6	124
13.	Regényhősök 2	23	5	10	9	9	8	6	18	26	7	121
14.	Nokedlik39	16	6	8	7	7	12,5	7	20	27	6	116,5

PÉNZES ISTVÁN ANYANYELVI VETÉLKEDŐ

AZONOSÍTÓ SZÁM: 2019009

ROVATVEZETŐ: TÓTH KATALIN, ŠKOLSKÁ 120, 951 78 KOLÍŇANY, katedra.anyanyelvi.vetelkedo@gmail.com

Kedves Kollégák, kedves Versenyzők!

A 2018/2019-es tanévben immár hatodik alkalommal vehettek részt a Péntzes István nevével fémjelezett Anyanyelvi Vetélkedőn. A vetélkedő döntőjére, amely május 14-én valósult meg, tizenhat anyanyelvi játékban jártas csapat kapott meghívást. A háromfős csapatokat a dunaszerdahelyi Magyar Tannyelvű Építészeti Szakmunkásképző Iskola látta vendégül. A döntőbe jutás feltétele volt a Katedra hasábjain megjelent levelezős fordulók feladatainak megoldása és kidolgozása. A beküldött feladatok a csapattagok játékos ötleteléséről és szorgalommal ötvözött kreativitásáról tanúskodtak.

A döntő reggelén a középiskola tornaterme a 48 felkészült versenyzővel és kísérő pedagógussal telt meg. Kilenc óraker kezdődött az ünnepélyes megnyitó, melyben Hodossy Gyula, a Katedra Alapítvány igazgatója elismerően szólt a versenyzők és felkészítők elkötelezettségéről és az évről évre megtapasztalt tudásvágyáról. A verseny két fordulóban zajlott: az első és második fordulóban négy-négy feladatsor megoldására került sor. A szóalkotási és szóláskereső feladatok mellett a szókinszre irányuló (szinonimakereső, anagrammás, intarziás) feladatokkal is megbirkóztak a jelenlévők. A verseny alatt a felkészítő pedagógusok javítottak, ennek köszönhetően az eredmények rövid időn belül kiderültek. A következő három

csapat szerezte meg a vetélkedő legsikeresebb megoldójának címét:

1. Anyanyelvi bűvárok – Bahurek Vivien, Mihályfi Lilla, Szabó Réka; Pázmány Péter Alapiskola és Óvoda, Vágsellye; felkészítő: Mgr. Paszmár Erzsébet
2. Titkosítva – Bedecs Patrik, Lénárt Dóra, Vankó Izabella; Széchenyi István Alapiskola és Óvoda, Felsőszeli; felkészítő: Mgr. Morovics Ibolya
3. Határozott határozók – Adamek Bianka, Búzás Eszter, Slezák Dóra; Munka Utcai Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskola, Komárom; felkészítő: Mgr. Szabó Szilvia

Engedjék meg, hogy a verseny lezárásánál minden versenyzőnek és felkészítőnek megköszönjem kitartó munkáját, együttműködését! Remélem, hogy a megoldások során jól szórakoztak, újabb kifejezéseket és játéklépéseket tanultak. Bízom benne, hogy a következő évben is folytatják anyanyelvi kompetenciájuk fejlesztését, és bekapcsolódnak a vetélkedőbe. A tanév utolsó napjaihoz még kitartást, a nyári szünetben pedig örömteljes napokat, igazi feltöltődést kívánok! Tisztelettel,

Tóth Katalin

PÉNZES ISTVÁN ANYANYELVI VETÉLKEDŐ DÖNTŐJÉNEK EREDMÉNYEI

Helyezés	Csapatnév	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	Összesen
1.	Anyanyelvi bűvárok	10	8,5	20	18,5	10	13	13	10	103
2.	Titkosítva	10	7	18	19	10	16	10,5	8	98,5
3.	Határozott határozók	10	5	19	19	8	15	11,5	10	97,5
4.	Harisnyások	10	1	16	17	8	12	11,5	7	82,5
5.	Igéző trió	9	5,5	16	17,5	9	9	6	10	82
5.	Sivatagi rókák	7	3,5	15	18,5	8	10	15	5	82
6.	Boszik	9	0	14	18,5	7	13	8,5	8	77,5
7.	Vagányok	8	6	9	16	4	9	11,5	8	71,5
8.	Kódfejtők	8	8	12	17,5	2	11	3,5	9	71
9.	Űrpandák	9	4	11	15,5	7	12	2,5	9	70
10.	Csak csajok	10	1	6	17,5	6	12	8	8	68,5
11.	Legendás hármas	9	3	9	15	4	12	2,5	7	61,5
12.	Díósi észbontók	7	2,5	10	13,5	6	9	3,5	8	59,5
12.	Szavak mesterei	10	1,5	13	16	2	6	2	9	59,5
13.	Fantastic Girl	8	2	5	17	4	11	2	7	56
14.	Zsigárdi firkók	6	1,5	11,5	13,5	2	10	7	4	55,5

A DÖNTŐ FELADATAI MEGOLDÁSOKKAL

1. FELADAT - IKERINTARZIA

E feladványban egy olyan hiányzó szót kell keresnetek, amely önmagában is és a megadott két szóval is értelmes egységet alkot.

MINTA: kard él forgatásköt él pálya

Megfejtés: él

elefánt	torony	kapu	fa	ad	idő
csont		fél		ás	
boka	ficam	gabona	ék	eljár	mód
rész	társaság	gyász	menet	fel	Etel
vény		kör		szel	
önt	gyártás	látó	ív	úr	vény

nap	ó	sejt	bomlás
lop		fal	
idő	ás	szikla	mászás
tető	és	kor	törés
fed		só	
csatorna	él	bor	szem

2. FELADAT - SAJÁT IKERINTARZIA

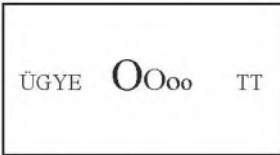
Írjátok Ti is ikerintarziát! Válasszatok ki szavakat, írjátok hozzájuk minél több megoldást! Megjegyzés: egy belső szóhoz leg- alább két összetett szó társuljon (ikerintarzia legyen)! Nem választhatjátok az előző feladat belső szavait és a mintát: kép, él, fél, csont, ás, vény, kör, szel, lop, fal, só! Rögtön a megoldásokat is írjátok le! Az összetételi tagok nem ismétlődhetnek, és azoknak önmagukban is értelmes egységet kell alkotniuk.

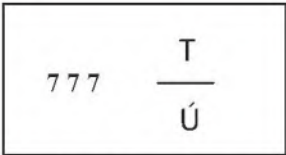
Megoldások: szemüveglencse – ablaküvegmosás
 kincstárkeresés – pénztárgép – rakodótárhely – raktárrész
 szeméremcsont – pénzéremkeresés
 égszínkék – felszínképlet – forgószínpad – vígszínház – életszínvonal
 csapattagkeresés – végtagbénulás
 színlelő – képleltár
 műszerfal – felszerelő – lószerszám – tűzszerezés
 kőkorszak – életkorkülönbség – felsőkorosztály
 készpénzkezelő – takarékpénztár
 vasúttellenőr – főúttorlódás
 rendőrruha – toronyőrmester – fegyőrház
 farkasszem - farkasétvágy

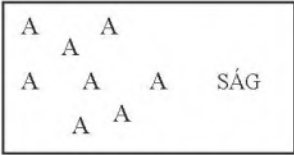
3. FELADAT - KÉPREJTVÉNY

A négyzetekben található jelek, betűk és számok egy-egy szót rejtenek magukban. A feladatban minden „vonalnak“ fontos szerepe van; a megoldásához figyelembe kell venni az irányt, betűméretet is. A 2. kép megoldása egy jelzős szerkezet, a többi esetben egy-egy szót kerestetek. A 7. rejtvényben a megoldás todalékos. Írjátok le a MEGOLDÁS MENETÉT is!

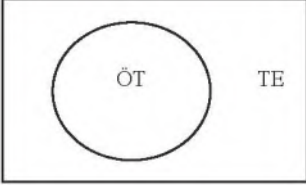
MINTA: A megoldás menete: k O-ba k
 A megoldás: kobak

1.
 ügye fogy O tt
 ügyefogyott

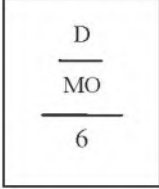
2.
 három hetes T Ú-ra, három hét T Ú-ra
 háromhetes túra, három hét túra

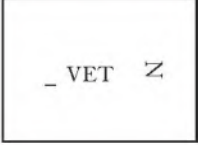
3.
 sok A ság
 sokaság

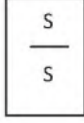
4.
fel ad vány
feladvány

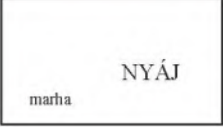
5.
kör öt te, körül öt te
körötte, körülötte

6.
nagy A l föl D
Nagyalföld

7.
MO-n D hatod
mondhatod

8.
köz VET le N
közvetlen

9.
es per es
esperes

10.
apró marha nyáj
aprómarhanyáj

4. FELADAT - ANAGRAMMAKERESŐ

A következő feladatban az aláhúzott szavakból egy másik értelmes szót kell kiraknotok minden betű felhasználásával. A betűket felcserélhetitek, de kihagyni vagy hozzáadni betűt nem szabad. A kétjegyű mássalhangzókat nem választhatjátok szét; a megoldás pedig egy darab szó legyen. Először írjátok a szó mellé a lehetséges megoldás(oka)t! Lehet ragos szó is. Majd az anagrammát írjátok be a táblázatba úgy, hogy a kétjegyű mássalhangzók **egy** négyzetbe kerüljenek! Ha jól dolgoztok, megfejtésül egy – a feladványok között szereplő, anagrammás – igekötős igét kaptok. Megjegyzés: Ha több anagramma is kijön, próbáljátok ki, melyik illik a rejtvénybe!

MINTA: karám – anagramma: *márka*

1. meszel: *szemle, szelem, szemel*
2. szerény: *erszény*
3. sereg: *egres*
4. komoly: *molyok*
5. telek: *kelet, kelte, telke*
6. korom: *komor, ormok, romok*
7. kellelten: *lelketlen*
8. rekeszt: *reszket, kereszt, tekorsz*
9. teker: *keret, retek, terek*
10. szelet: *letesz, szelte, eltesz*
11. tarol: *lator*

1.	SZ	E	M	L	E				
			E	R	SZ	É	N		
			2.						
			3.	E	G	R	E	S	
4.	M	O	L	O	K				
			5.	K	E	L	E	T	
			6.	O	R	M	O	K	
7.	L	E	L	K	E	T	L	E	N
8.	R	E	K	E	SZ	T			
			9.	R	E	T	E	K	
10.	E	L	T	E	SZ				
			11.	L	A	T	O	R	

Megfejtés: **MEGKERESZTEL**

Írjátok ki, a betűk sorrendjének megtartásával milyen további szavak rejtőztek el a megfejtett igekötős igében! El lehet hagyni a betűket, de felcserélni vagy betoldani nem. A kétjegyű mássalhangzót elválaszthatjátok. Megj.: A viszonzások is számítanak!

Megoldás:

Meg, kereszt, eresz, eres, megkeres, keres, ereszt, keresztel, te, el

5. FELADAT - SZÓTAGLÁNC

A feladat egyszerű: az időkorláton belül a lehető legtöbb, **két szótagos** szóból kell szótagláncot alkotni. Az **utolsó szótagot** kell megismételni (nem utolsó két betűt). A szótagláncban 1 szótag többször is szerepelhet, ám a szavakat nem ismételtethet meg. Toldalékolt szavak sem szerepelhetnek, de összetett szavak (pl. *szótár*) és nevek igen!

MINTA: **pa-**: papa – pacsi – csizma – madár – dárda – daru – ruha – harag – ragu – guta – tabu – buta – tapaszt – paszta – takar – karó – róka – kasza – szabó – bőja – javít stb.

Megoldások:

la-: lapos – posta – takar – Karcsi – csiga – galád – láda – Dani – Niki – Kira – Rami – Miki – Kitti – Tibor – borda – darab – rabló – lószar – szarka

ko-: korlát – látás – táska – kalap – lapos – posta – tapos – posvad – vadkan – kanna – Nati – Tisza – Szabi – bika – Kapos
te-: telek – lektor – torma – mama – mami – Misi – sisak – sakkoz – kozmál – Málta – takar – karó – róka – kacsa – csacsi – csiga – gatyá

i-: igaz – gazda – daru – ruha – habar – barbár – bárka – kapa – papa – paszta – tata – takar – karfa – falu – lufi – fiú – úri – ritka – kalap

6. FELADAT - SZÓLÁSOK ÉS KÖZMONDÁSOK LÓUGRÁSBAN

A megjelölt kezdőbetűtől lóugrásban haladva egy szólás vagy közmondás olvasható. Fejtsétek meg, majd magyarázzátok meg az állandósult szókapcsolat jelentését! A betűk csak egyszer használhatók, a kétjegyű mássalhangzók külön szerepelnek.

A) S T R A Ú Z F Ü
N L O P T E S Í
M A O E S V E N

A frazémában nem szereplő betűk: **n, e, ü, f**

Megfejtés: **Lassú víz partot mos.**

A frazéma jelentése: A kitartó munkával elérjük a célunkat./

A visszafogott, csendes ember is lehet alattomos (nem az, aminek látszik).

B) É A I A E E A I A
K U N S R U P B S
P B P N K K N P K

A frazémában nem szereplő betűk: **s, r, u, b**

Megfejtés: **Kinek a pap, kinek a papné.**

A frazéma jelentése: Mindenkinek más tetszik.

C) K Z Ó G S I B R
X E Á K Ű K Z N
S B A L Ö A J I

A frazémában nem szereplő betűk: **r, n, e, x**

Megfejtés: **Kibújjik a szög a zsákból.**

A frazéma jelentése: Lehull a lepel; végül/egy helyzetben kiderül, ki milyen valójában.

D) T N L Á A Ó Z D
M F J L T R É U
U Á E A T A Ö E

A frazémában nem szereplő betűk: **u, é**

Megfejtés: **Nem látja a fától az erdőt.**

A frazéma jelentése: Elveszik a részletekben/ a lényegtelen dolgok elvonják a figyelmét.

E) Ü S L V J E A
V Ö P Z I T A
A E C E N S K

A frazémában nem szereplő betűk: **u, ö, v**

Megfejtés: **Csapja neki a szelet.**

A frazéma jelentése: Udvarol, flörtöl/ kedveskedik valakinek.

7. FELADAT - SZINONIMÁK EGY HANGZÓRA

Olyan szavakat kell keresnetek, amelyek a megadott kifejezések szinonimái, ugyanakkor csupán egy magánhangzót tartalmaznak (a hosszú és rövid hangzók nem cserélhetők fel, nem lehetnek egy szótagból álló szavak). Az első tíz szónál megadtuk, milyen hangzót keressetek, a következő ötnél (11.-től) nektek kell rájönni, milyen hangzóval lehet megalkotni a szinonimáját (több megoldás is jó). Az első tíz feladatban a megadott magánhangzóval a szavakhoz több szinonimát is írhattok!

MINTÁK: dekorál – í: *díszít*

dromedár : a választott hangzó: – e: *teve*

1. porció	- a:	adag
2. aggály	- é:	kétség, féltés
3. állandó	- ö:	örökös, körkörös
4. áhít	- e:	eped
5. nyugtalanít	- a:	aggaszt
6. színes	- a:	tarka
7. szalad	- o:	lohol, kocog, robog
8. fukar	- i:	irigy
9. szakember	- e:	mester
10. piszmog	- ö:	szöszmötöl

Tetszőleges magánhangzó:

11. szarv:	- a:	agancs
12. betegség:	- a:	nyavalya / - á: járvány
13. ágy:	- e:	fekhely
14. ajánlat:	- a:	javaslat/javallat
15. hurrikán:	- é:	szélvész

**8. FELADAT -
-NA A VÉGE**

A szóegyenletben tíz darab *-na* szótagra végződő szót keresünk. Ha a megadott szó szinonimájához kapcsoljátok a *-na* szótagot, akkor megkapjátok az egyenlet jobb oldalán lévő kifejezést. Írjátok le a megoldás menetét is!

MINTA: kettő + na = vánkos

1. európai nemzet + na = állat (hal)
2. hím + na = edény
3. tengeri hal + na = mértékegység
4. fél (<i>íge, szleng</i>) + na = kicsapongó
5. ír + na = síkság
6. jogvita + kifejezés + na = személy
7. lakoma + na = edzés
8. multság + na = tengeri emlős
9. hangutánzó szó + na = mozgásképtelen
10. becézett férfinév + na = szemes takarmányféle

Megoldás: pár + na = párna
angol + na = angolna
kan + na = kanna
ton + na = tonna
paráz + na = parázna
ró + na = róna
per + szó + na = perszóna
tor + na = torna
bál + na = bálna
bé + na = béna
gabo + na = gabona

KATEDRA ALSÓ TAGOZATOS VERSENY

ROVATVEZETŐ: KALOCSÁNYI MÓNIKA, katedra.also.tagozat@gmail.com

AZONOSÍTÓ SZÁM: 2019005

Tisztelt Kollégák, Kedves Gyerekek!

Május 13-án zajlott le a Katedra Alsó Tagozatos Verseny országos döntője Dunaszerdahelyen. A Katedra Alapítvány által támogatott tanulmányi versenyek sorában ötödik alkalommal került megrendezésre levelezős verseny az alsó tagozatot látogató harmadik és negyedik osztályos tanulók számára.

Az idei verseny témáját az úgynevezett Mátyás-mesék képezték. A szeptembertől decemberig zajló levelezős fordulón 39 csapat mérte össze a tudását, ezek közül a legjobb eredményt elért 15 csapat, vagyis 44 alsó tagozatos tanuló nyert a döntőbe meghívást. Szerencsére minden csapat részt tudott venni a hétfői megmérettetésen, 14 háromtagú és 1 kéttagú csapat versenyzett. A következő települések alapiskoláiból érkeztek a tanulók és a felkészítő pedagógusok: Farkasd, Deáki, Alsószelei, Zsigárd, Pozsonypüspöki, Nyékvárkony, Eperjes, Nagyfödmes, Dunamocs, Nagymácséd, Kassa, Tallós.

A döntő hét feladat megoldására került sor. Ezek többsége az előzetes ismeretekre, szövegértésre irányult. Minden feladat játékos formában kérte számon a gyerekek tudását, akik keresztretjvényt és kódokat fejtettek meg, kiemelt szövegrészeket rendeztek időrendi sorrendbe, a mesékben szereplő régies kifejezésekkel és a megismert szereplők tulajdonságaival dolgoztak. A feladatok nemcsak a szöveg szó szerinti jelentésének értésére, hanem az ok-okozati összefügg-

ések felismerésére, a rejtett információk kikeresésére is irányultak. A tanulók ügyesen vették az akadályokat, kellemes hangulatban telt a délelőtt. A döntőn két csapat osztozott az első helyen, egy csapat a második, és egy csapat a harmadik helyen végzett. A legtöbb pontot elért négy csapat:

1. *Szenzációs hármas* csapata, tagok: Bittera Sophie Iman, Bomba Jázmin, Stella Lucia Falanga Federica – Alapiskola és Óvoda, Pozsonypüspöki. Felkészítő pedagógus: Mgr. Soóky Márta.

1. *Mókusok* csapata, tagok: Tóth Rubina, Nagy Csaba – Alapiskola, Dunamocs. Felkészítő pedagógus: Tarr Nóra.

2. *Szöke ördögök* csapata, tagok: Bugár Abigél, Horváth Zsófia, Kunc Olívia – Deáki Alapiskola. Felkészítő pedagógus: Mgr. Szalóci Eleonóra.

3. *Menőmanók* csapata, tagok: Francisti Laura, Pleva András Álmos, Takács Richard – Alapiskola és Óvoda, Alsószelei. Felkészítő pedagógus: Mgr. Flaska Anikó

Minden résztvevőnek szívvel gratulálunk! Még egyszer szeretném megköszönni minden kedves kollégának, kollégának és tanulóknak a precíz, fáradalmas, kitartó munkát! Bízom benne, hogy mindenki sok jó élménnyel gazdagodott a verseny során. Kívánok nagyon kellemes szünidőt, jó pihenést!

Mgr. Kalocsányi Mónika, versenyszervező

Csapat	Sorrend	Iskola	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	Összp.
SZENZÁCIÓS HÁRMAS	1	AI és Óvoda, Pozsonypüspöki	13	26	5	20	11	12	6	93
MÓKUSOK	1	AI, Dunamocs	14	25	4	20	11	13	6	93
SZÓKE ÖRDÖGÖK	2	AI, Deáki	14	24	4	20	11	13	6	92
MENŐMANÓK	3	AI és Óvoda, Alsószeli	14	26	3	18	11	13	6	91
KÖNYVMOLYOK	4	Móra Ferenc AI, Nyékvárkony	14	22	5	20	10	13	6	90
VIHAR MADARAK	5	AI és Óvoda, Eperjes	13	26	3	18	9	13	6	88
FANTASZTIKUS HÁRMAS	6	Móra Ferenc AI, Nyékvárkony	13	20	4	19	11	13	6	86
PIRDÓ PARDÓ	6	Márai Sándor Gimnázium és AI Kassa	13	20	3	20	11	13	6	86
PEPITA PILLANGÓK	7	AI és Óvoda, Eperjes	14	21	3	18	10	13	6	85
MESEFALÓK	7	AI, Tallós	12	24	2	20	10	11	6	85
AZ ARANYSZÖRŰ BÁRÁNYOK	8	AI és Óvoda, Farkasd	14	23	1	20	8	12	6	84
TURBÓ LÁNYOK	8	Móra Ferenc AI, Nemesócsa	12	21	4	20	10	11	6	84
MÁTYÁS HADSEREGE	9	Mészáros Dávid AI és Óvoda, Nagymácséd	14	24	3	20	5	11	6	83
ZSIGÁRDI ZSIVÁNYOK	10	AI, Zsigárd	14	21	3	15	9	6	6	74
ZSÍROS KENYEREK	11	Borsos Mihály AI, Nagyfödemes	13	13	1	19	8	12	6	72

A DÖNTŐ FELADATAI

1. KERESZTREJTVÉNY

Válaszoljátok meg a kérdéseket, pótoljátok a hiányzó szavakat és töltsétek ki a táblázatot. Ha ügyesen dolgoztok, a szürke oszlopban kaptok egy megfejtést. Figyeljete! A megfejtéshez tartozik még egy kérdés.

1. Ez az állat látható Mátyás király címerén.
2. Az egyik olvasott mesében így hívták a királykisasszonyt, akit Mátyás feleségül vett a mese végén.
3. Hol tartották a kutyavásárt?
4. Ezzel a tulajdonsággal jellemzik a második megfejtés királykisasszonyát.
5. A szalontai kovács című mesében Mátyás mint mutatkozott be Márton kovácsnak.
6. Ezzel a szereplővel indult az álruhába öltözött Mátyás lopni.
7. Ki volt Mátyás „majdnem félbolond szolgája”?
8. A kovácsné azt mondta Mátyás királynak, hogy: „..... is, marad is.”
9. Mi volt az az étel, amit Mátyás evett a kovácséknál?
10. Az evőeszköz régies megnevezése (az egyik mesében találoztunk ezzel a kifejezéssel)
11. Mátyás csúfneve
12. Mátyás király szülővárosa

!Kérdés a megfejtéshez:

Milyen kapcsolatban állt Mátyás királlyal ez a személy?

Rejtvény + megoldás = 13p

Kérdésre válasz 1p ÖSSZESEN: 14p

2. KI MONDTA KINEK ÉS MIÉRT?

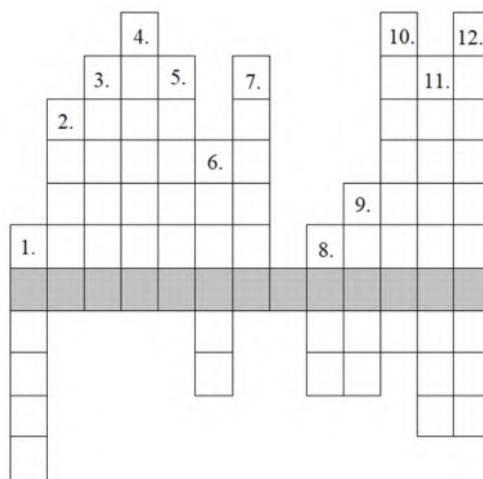
Az elolvasott mesékből láthattok idézeteket. Emlékeztek-e hogy ki, kinek és miért mondta a vastagon szedett mondatokat? Töltsétek ki a táblázatot!

1. számú idézet:

- Hát aztán hogy mondja a szolgát? Van-e jó gazdád?
- Nincsen rá panaszom, ámbátor néha nagyon is kötőzködő kedvében van a király. A minap is úgy vágott a fejemhez egy fejelés csizmát, hogy mind kihullott belőle az aranypatkó.
- **Nono, öcsém, bizonyosan benned volt akkor is a hiba!** Nem az az ember Mátyás király, aki ok nélkül bánthaná a kisebbet. Tán nagyon is ormótlan foltot vetettél a csizmájára.

2. számú idézet:

- Ezt majd elviszem az útra, mert nem időzhetnek tovább. Sietős az utam, nagyon várnak már otthon a király csizmái. **Hanem annyit mondhatok gazduramnak, hogy nem bánja meg, ha fölkeresi Mátyás vargát a budai Várban.**

3. számú idézet:

- Ne, te, ne, hát te mit lopod Isten áldott napját?! Kelj föl, ne lógasd a hosszú orrodát, hitvány paraszt! S hogy szavának nagyobb fogantatja legyen, pálcájával jót húzott a „hosszú orrú” paraszt hátára.

4. számú idézet:

- Gazduram, mért nem ad kölcsön két ökröt annak a szegény szomszédjának, amíg azt a kicsi földcsékjét felszántja? - **Elment az úrnak az esze?! Hogy az én drága jószágaimat odaadjam annak a kódnak? Tudja az úr, hogy van a mondás? „Kaparj kurta, neked is jut!”**

5. számú idézet:

- Azt hallottam, hogy itt ma kutyavásár lesz!
- **Csak volt, csak egyszer volt Budán kutyavásár!**

6. számú idézet:

- (...) Szólnék, ha szóval nem sértenék - azt mondja. - Ebéd után lefeküdtem, elaludtam. Mindjárt azt álmodtam, hogy kell egy kád vizet merni, a botot beledobni, a könnyebb fele fönn marad, a nehezebb leül. **De mintha csak úgy álmodtam volna.**

7. számú idézet:

- **Nem bánom, akármilyenel pusztítol el, csak egy huszonnégy óra siralomházat, időt adjál!**
Adott neki. Koporsóba záratta, azt a koporsót meg vaskoporsóba tetette és lezáratta.

8. számú idézet:

- Édes szívem, de jó lesz neked hónap!
- Mié?
- Azé, hogy meghívom a Mátyás kirá komát kávéra reggelire, **teszek bele neki mérget, jó megmérgezem neki.**

9. számú idézet:

- Kedves komám, elhülik a kávénk, fogyasszuk a kávénkot!
- No, most kedves komám, ide hallgass! Mióta csak idejárom kávéra, reggelire, de még eccer se cseréltünk kávé! **Ez eccer meccseréljük a kávé!**

10. számú idézet:

Hát elpanaszolta, hogy az örök elkérték tőle, őneki semmi jutalma sincs, akármennyit adna, de nincs neki semmi, mert el kell osztogassa. (...)

- **Nem baj, ők megkapják azt a jutalmat, amit kértél, és te megkapod azt, amit én adok neked.**

IDÉZET

KI?

KINEK?

MIÉRT? / MI OKBÓL?

10p + 10p + 10p = 30p**3. MIT JELENT A KIMELT SZÓ?**

- „Azzal karra kapta a kovácsot, s vitte befelé egy kis **benyilóba**, ahol már megvolt terítve az asztal szép fehér abrosszal, (...)”

benyiló szó jelentése:

- Nagyobb helyiségből megközelíthető (kisebb helyiség), amelynek nincs más kijárata.
- Nagyobb helyiség, amely kizárólag étkezésre szolgál.
- Kisebb helyiségből megközelíthető (nagyobb helyiség), amelynek nincs más kijárata.

- „Nemsokára **fullajtár** szalasztott a szegény gazdához: Adja el a teheneit, s minden pénzt, amit kap értük, verje kutyákba!”

fullajtár szó jelentése:

- Üzenet, melyet a király a legbizalmasabb szolgájával küld.
- Postagalamb régies neve.
- Kísérő, küldönc, ügybuzgó alantas, kiszolgáló.

- „Vágatott neki **göbölt**, disznót, nagy hordó bort bevitetett hozzája.”

göböl szó jelentése:

- hízás alatt lévő marha
- fiatal vaddisznó
- szarvas

- „Akkor a lány megkérdezte, hogy vajon kié lehet az a sok **ménés**.”

ménés szó jelentése:

- Nagyobb állatcsoport, amely sok szarvasmarhából áll. Az állatok rendszerint tavasztól késő őszig a szabad ég alatt vannak.
- Lovak csoportja, amely csikósok felügyelete alatt él tavasztól őszig; egész éven át igába nem fogott lovak közössége.
- Együtt őrzött disznók csoportja, amely egy falunak, illetve falurésznek tavasztól őszig egy csapatban a legelőn kinn élő sertésállománya.

- „Hova nem ment Mátyás kirá, ű a saját **mágnás** kaszinójába!”

mágnás szó jelentése:

- katonák, lovasok, vitézek
- díszes, előkelő
- gazdag ember, akinek nagy vagyona és befolyása van

- „Kivitték őket, reahúzták a **deresre**, úgy reavertek, mint a Cseke a tehenyire.”

deres szó jelentése:

- Négylábú, támla nélküli, nyilvános helyre kitett pad.
- Fagyott harmat, finom jégkristályok alakjában lecsapódó pára.
- Keresztfa, amelyre a bűnöst kikötötték.

Minden jól karikázott válasz 1 pontot ért. ÖSSZESEN: 6p

4. KÓDFEJTÉS

Keressétek a betűket a kódok alapján!

Mátyás király egyszer, mikor szokása szerint szegény vándorlegénynek öltözve járta az országot, jó napszállat után érkezett be Nagyszalontára. A cudar téli zimankó bekergette az embereket a tüzhely mellé, hiába bolyongott a király a csendes utcákon, sem egy lelket, sem egy nyitott ajtót nem talált sehol.

MEGFEJTÉS:

**Kinek és milyen intézménye
a kapott megfejtés?
(Kétszavas válasz)**

-- Y -- Y -----

↑3 ←5 →1		↓2 →11 ←5	
↓2 →12 →4		↓3 ←5 →5	
↑2 →2 ←10		↓4 ←11 ←5	
↓4 ←8 →3		↑3 ←10 →1	
↓3 ←12 →2		↓3 →11 →3	
↑2 →9 ←6		↑4 →8 →1	
↓1 →6 ←1		↓4 →8 ←5	
↑2 ←7 →4		↑1 ←3 ←3	
↑1 →5 ←2		↓1 →5 ←1	

Minden betű 1 pontot ér: 18p

Megfejtés 1p, válasz 1p.

ÖSSZESEN: 20p

5. VÁZLATKÉSZÍTÉS SORBARENDEZÉSEL

Számozzátok meg időrendi sorrendbe az eseményeket!

- ___ Egy hajdú észrevette Mátyást, ráfordult, majd pálcájával ráhúzott a hátára.
 ___ Leült a mézsárszék elé, éppen szembe a bíró házával.
 ___ Másnap Mátyás királyi ruhában érkezett Kolozsvarra, s hívatta a bírót.
 ___ Mátyás a bíróval olvastatta el a hasábokra írt nevét.
 ___ Mátyás megszólította a bírót, majd a hajdú harmadszor is ráhúzott a hátára.
 ___ Mátyás többet egy szót sem szólt, vágta a fát.
 ___ A bíró azt hazudta Mátyásnak, hogy a nép ingyen, szeretetből hordta össze neki a fát.
 ___ Mátyás király paraszti ruhában ment Kolozsvarra.
 ___ Krétával három hasábra ráírta a nevét.
 ___ Nagy sereg nép hordott fát a bíró udvarára, egy csomó ember meg vágta a fát.
 Melyik mese vázlatát kaptátok meg?

10 mondat + a cím, ÖSSZESEN: 11p

6. IGAZ VAGY HAMIS?

Határozzátok meg, hogy az alábbi állítások közül melyek a hamisak és melyek az igazak. A hamis állításokat javítsátok ki úgy, hogy igazak legyenek!

- Márton kovács és felesége kedvesen fogadták Mátyást. _____
- Mátyás király egy pár díszes kesztyűt ajándékozott a kovács feleségének. _____
- Mátyás nem kegyelmezett se a hajdúnak, se a bírónak, fejét üttette mindkettőnek. _____
- A szakácsné esze segített Mátyásnak megoldani a török basa rejtvényeit. _____
- Toldi mentette ki Mátyást a török basa fogságából. _____
- A báró annak adta a lányát, aki kitalálta, hogy milyen tulka van. _____
- A báró szolgája árulta el Mátyásnak, hogy a bárónak Tetűtulka van. _____
- A Pittyentett király felesége árulta el Mátyásnak, hogy a király meg akarja őt mérgezni. _____

ÖSSZESEN: 13p

7. SZEREPLŐK JELLEMZÉSE

Kössétek össze a jellemzéseket a szereplőkkel!

Barátságosan, szeretettel befogadta Mátyás vargát éjszakára. Szállást és ételt adott neki.
 Képmutató, aljas, sanyargató, álszent, zsarnok.
 Lopott, a jutalmát elitta, majd minden büntettét a Nagyorrúra fogta volna.
 Magát túlzottan nagyra tartja.
 Képes lett volna megölni komáját, Mátyás királyt, csakhogy megszerezze a koronát.
 Igazságos, erőskezű, eszes uralkodó.

kolozsvári bíró
 Mátyás
 Pittyentett király
 Márton kovács
 Cudar
 Elzuka

ÖSSZESEN: 6p